

W. B. B. /
82 / d

AZ ÖSZTÖNDIJRENDSZER SZOCIÁLIS ÉS PEDAGÓGIAI
FUNKCIÓJA A FELSŐOKTATÁSI INTÉZMÉNYEKBEN

/A 141/1969/M.K.12./MM.sz. rendelet tapasztalatainak méréses vizsgálata a
Szegedi Orvostudományi Egyetemen/

Dr. Flóri Lajosné
Várnai Györgyi

TARTALOM

I.	Táblázatok jegyzéke	1. old.
II.	Bevezetés	7. old.
III.	Az ösztöndijrendszerek fejlődésének rövid áttekintése az 1945. és 1969. évek közötti időszakban	9. old.
IV.	A Szegedi Orvostudományi Egyetemen végzett kérdőíves felmérés adatainak felsorolása	22. old.
V.	A válaszok részletes elemzése, az intézkedés realizálásának módjával kapcsolatos következtetések, megállapítások statisztikai táblázatok segítségével	45. old.
VI.	Általános kérdések összefoglalása, vélemények, javaslatok	117. old.
VII.	Bibliográfia	123. old.

Táblázatok jegyzéke

- I. A tanulmányi ösztöndíj összegének objektív meghatározása a tanulmányi átlag és a társadalmi munkával szerzett pontok alapján
- A./ 4,00 - 4,50 tanulmányi átlagnál,
B./ 4,51 - 5,00 tanulmányi átlagnál,
C./ 3,51 - 3,99 tanulmányi átlagnál.
- II. A megkérdezett hallgatók aránya az összlétszámhoz képest
01. A megkérdezett hallgatók számaránya
02. A megkérdezett hallgatók számának megoszlása jövedelemkategóriák szerint
03. 2.sz. kérdés: Ismered az új ösztöndíjrendeletet?
- 03,1. 3.sz. kérdés: Részesíthető-e tanulmányi ösztöndíjban 3 - 3,5 átlagu hallgató?
- 03,2. 4.sz. kérdés: Kinek a javaslata alapján, és ki dönt a tanulmányi ösztöndíj összegéről?
- 03,3. 5.sz. kérdés: Milyen közvetlen és közvetett állami támogatásban részesülhet egyetemünk hallgatósága?
- 03,4. Az ösztöndíjrendszer ismeretének vizsgálata az ellenőrző kérdésekre adott válaszok helyességének alapján.
04. 6.sz. kérdés: Az új ösztöndíjrendszer jobb-e a réginél?
- 04,1. 6.sz. kérdés: Az új ösztöndíjrendszer jobb-e a réginél?
Jövedelmi kategóriák szerint, az I. és II. évfolyamok nélkül.

05. 7.sz. kérdés: Valósnak tartod-e a jövedelmek igazolását?
- 05,1. 7.sz. kérdés: Valósnak tartod-e a jövedelmek igazolását?
Jövedelmi kategóriák szerint.
- 05,2. /0,7./
9.sz. kérdés: Hány nagyszülőt /közeli rokont/ tartanak el szüleid?
06. 8.sz. kérdés: Milyen összegű állami támogatást kapsz? /A pénzbeli támogatásban részesülő hallgatók megoszlása a támogatás fajtája szerint./

III. A felmért hallgatók anyagi támogatásának megoszlása a támogatás fajtája szerint.

- 06,1. A SZOTE-n megkérdezett hallgatók közül pénzbeli támogatásban részesülők száma és megoszlása jövedelmi kategóriák és a támogatás havi összege szerint.
- 06,1/1. Az Orvoskaron megkérdezett hallgatók közül pénzbeli támogatásban részesülők száma és megoszlása jövedelmi kategóriák és a támogatás havi összege szerint.
- 06,1/2. A Gyógyszerészkaron megkérdezett hallgatók közül pénzbeli támogatásban részesülők száma és megoszlása jövedelmi kategóriák és a támogatás havi összege szerint.
- 06,2. A SZOTE megkérdezett tanulmányi ösztöndíjban részesülő hallgatóinak jövedelmek kategóriákon belüli megoszlása az ösztöndíj nagysága szerint.

- 06,2/1. Az Orvoskar megkérdezett, tanulmányi ösztöndíjban részesülő hallgatóinak jövedelemkategóriákon belüli megoszlása az ösztöndíj nagysága szerint.
- 06,2/2. A Gyógyszerészkar megkérdezett, tanulmányi ösztöndíjban részesülő hallgatóinak jövedelemkategóriákon belüli megoszlása az ösztöndíj nagysága szerint.
- 06,3. A SZOTE megkérdezett, szociális ösztöndíjban részesülő hallgatóinak jövedelemkategóriákon belüli megoszlása az ösztöndíj nagysága szerint.
- 06,3/1. Az Orvoskar megkérdezett, szociális ösztöndíjban részesülő hallgatóinak jövedelemkategóriákon belüli megoszlása az ösztöndíj nagysága szerint.
- 06,3/2. A Gyógyszerészkar megkérdezett, szociális ösztöndíjban részesülő hallgatóinak jövedelemkategóriákon belüli megoszlása az ösztöndíj nagysága szerint.
- 06,4. A SZOTE megkérdezett, rendkívüli szociális segélyben részesített hallgatóinak jövedelemkategóriákon belüli megoszlása a juttatott segély nagysága szerint.
- 06,4/1. Az Orvoskar megkérdezett, rendkívüli szociális segélyben részesített hallgatóinak jövedelemkategóriákon belüli megoszlása a juttatott segély nagysága szerint.

06,4/2. A Gyógyszerészkar megkérdezett, rendkívüli szociális segélyben részesített hallgatóinak jövedelemkategóriákon belüli megoszlása a juttatott segély nagysága szerint.

07. /Lásd 05,2./

08. 10.sz. kérdés: Hatott-e az új ösztöndíjrendszer tanulmányi munkákra?

08,1. Hatott-e az új ösztöndíjrendszer tanulmányi munkákra?

Jövedelmi kategóriák szerint, az I. és II. évfolyamok nélkül.

09. 11.sz. kérdés: Az új rendszer bevezetése óta javult-e tanulmányi eredményed?

09,1. Az új rendszer bevezetése óta javult-e tanulmányi eredményed?

Jövedelmi kategóriák szerint, az I. és II. évfolyamok nélkül.

10. 12.sz. kérdés: Elégedett vagy-e a tanulmányi ösztöndíj összegével?

11. 13.sz. kérdés: Anyagilag többet, vagy kevesebbet jelent számodra az új ösztöndíj elosztás?

11,1. Anyagilag többet, vagy kevesebbet jelent számodra az új ösztöndíj elosztás?

Jövedelmi kategóriák szerint, az I. évfolyamok nélkül.

12. 14.sz. kérdés: Ismered-e azt a pontrendszert, amely nálunk a lehetséges határokon belül megszabja a tanulmányi ösztöndíj összegét?

- 12,1. 15.sz. kérdés: A vezetőségi tag jól végzett munkája a pontrendszer szerint milyen értékű társadalmi munkával azonos?
- 12,2. 16.sz. kérdés: Hány pontot kaphatsz a félév folyamán agit. prop. munkáért, mennyit sportmunkáért?
- 12,3. 17.sz. kérdés: A pontrendszerben van-e különbség a 4,00 és 4,4 átlagok között?
- 12,4. A pontrendszer ismeretének vizsgálata az ellenőrző kérdésekre adott válaszok helyességének alapján.
13. 18.sz. kérdés: Felhasználta-e a vezetőség a rendelkezésre álló szubjektív pontkeretet?
14. 19.sz. kérdés: Jónak tartod-e a KISZ-nek az ösztöndíj jelenlegi elosztási formájával kapcsolatos tevékenységét?
- 14,1. Jónak tartod-e a KISZ-nek az ösztöndíj jelenlegi elosztási formájával kapcsolatos tevékenységét?
/A pontverseny ismeretének befolyása a KISZ-munka bírálatára./
- 14,2. Jónak tartod-e a KISZ-nek az ösztöndíj jelenlegi elosztási formájával kapcsolatos tevékenységét?
/Összehasonlítás a fenti kérdésre adott összes válaszok és azok válaszai között, akik a 4.sz. kérdésnél tévesen a KISZ-t nevezték meg a tanulmányi ösztöndíj összegének eldöntőjeként./
15. 20.sz. kérdés: A rendkívüli szociális segély elosztásának jelenlegi formája megfelelő-e?

16. 21.sz. kérdés: Célunk a KISZ-tagok társadalmi aktivitásának fokozása. A pontrendszer megfelelően szolgálja-e ezt?
- 16,1. 22.sz. kérdés: Hatott-e a pontrendszer társadalmi aktivitásodra?
- 16,2. 23.sz. kérdés: Milyen társadalmi tevékenységben vettél részt a pontrendszer ösztönzésére?
17. 24.sz. kérdés: Szükséges-e a pontrendszer megváltoztatása?
18. 25.sz. kérdés: Az ösztöndíjrendszer egészével, vagy bármely részletével kapcsolatos javaslataid:

Bevezetés

A felsőoktatási ösztöndíjrendszer problémája igen összetett, hatása igen széles skálán mozog; a kérdésnek társadalmi, felsőoktatás-pedagógiai, politikai, szociális jelentősége van.

Az elmúlt időszakban igen sok országban felmérték ennek súlyát, jelentőségét, s az ifjúságkutatás jelentős részeként igen komolyan foglalkoznak vele. Tudósok, szociológusok gyűjtik a tapasztalatokat, összegezik azokat, s kutatják azt az optimális rendszert, mely minden szempontból hatékony, átfogó és ösztönző. Tanulmányok jelennek meg, viták folynak a témáról, s időről időre újabb és újabb elképzelések születnek.

Hazai viszonylatban nem számolhatunk be ilyen lázas tevékenységről. Csak az utóbbi időszakban tudatosult fokozottabban állami, tudományos, társadalmi szervek keretein belül e kérdés fontossága, az ösztöndíjrendszerrel való mélyreható foglalkozás szükségessége. Ennek ellenére a probléma alapos elemzése még mindig elmaradt, sok még a tisztázandó, nyitott kérdés.

Kezdtém kutatni a lehetőségeket, az intézkedéssel kapcsolatos reakciókat, véleményeket, tapasztalatokat azok körében, akiket közvetlenül érint e kér-

dés. A dolgozatban az így nyert eredményt próbálom hasznosítani.

A témát részeiben külön-külön, hosszan, más-más aspektusból is lehetne vizsgálni. Én megpróbáltam összességében tárgyalni, a birtokomban lévő adatok alapján bizonyos gyakorlati következtetéseket levonni, s az ezzel kapcsolatos elképzeléseimet rögzíteni.

Az ösztöndíjrendszerek fejlődésének rövid áttekintése
az 1945. és 1969. évek közötti időszakban

A különböző rendszerű és jellegű ösztöndíjak, állami támogatási formák egységesen a hallgatók nyugodtabb tanulmányi körülményeinek biztosítását, jobb tanulmányi eredmények elérését, magasabban kvalifikált szakemberek képzését szolgálják.

A felszabadulás után a felsőoktatásban első feladat a hallgatók összetételének, arányának megváltoztatása volt. Meg kellett találni a lehetőséget arra, hogy az egyetemekre, főiskolákra bejutott tehetséges munkás, szegényparaszt fiatalok eredményesen végezdhessék el tanulmányaikat, s hogy szociális helyzetük, illetve anyagi nehézségek miatt ne kényszerüljenek megszakítani azt.

Az első rendelkezés, mely az 1946-47-es tanévben lépett életbe, még szűkebb köröket érintő pályázati rendszer volt.

Később az újabb rendelet /1949./ igyekezett szélesíteni a "támogatottak" körét, de a közvetett, természetbeni juttatások ekkor még túlsúlyban voltak. A tanulmányi ösztönzés a szociális támogatás mellett csak másodlagos helyet foglalt el.

"Közoktatási kormányzatunk a Magyar Dolgozók Pártja javaslatára kiadta a jelszót, hogy a középiskolák, egyetemek és főiskolák hallga-

tóinak szociális összetételét a dolgozó osztályok társadalmi és politikai vezető szerepének megfelelően meg kell javítani."

Ezért az anyagi jellegű lemorzsolódás teljes kiküszöbölése érdekében az 1950-51-es tanévben a szaktarca minisztere új, egységes ösztöndijrendszert léptetett életbe.

A rendelet értelmében az arra érdemes hallgatók ösztöndijukat teljes egészében pénzbeli juttatás formájában kapták meg, s így világosan láthatták az állam részéről nyújtott segítség mértékét. A négy fokozatból álló ösztöndíjat meg kellett pályázni, s hogy a szociális támogatás mellett a tanulmányok ösztönzője legyen, az ösztöndíjak összegének megállapításánál /egyáltalán az ösztöndíj odaitélésénél/ figyelembe vették a tanulmányi eredményt is. Az ösztöndíj összege a szociális helyzet mellett a differenciálás szintjén függött a tanulmányi eredménytől. A rendelkezés, bár kiemeli a társadalom segíteni akarását, rámutat arra is, hogy a szülők és hallgatók áldozatvállalása is elengedhetetlen.

A tanulmányi színvonal fokozottabb emelése érdekében, valamint a szociális helyzet javításáért 1954-ben módosult a rendelet. Az 1955-56-os tanévben bevezetett ösztöndijrendszer már megosztja a juttatások jellegét tanulmányi előmeneteltől függő tanulmányi ösztöndíjra, valamint szociális juttatásokra /rend-

szeres és rendkívüli/. Bőviti a burkolt, közvetett támogatásokat /ingyenes kollégium, tandíjcsökkentés stb./; a követelményeknek megfelelően mindenki "kérés" nélkül, mechanikusan juthat hozzá; egyre többen részesülnek belőle - így kialakít egy olyan szemléletet, hogy minden terhet az állam vegyen magára.

Ezt az automatikus rendszert volt hivatott felváltani a pályázati rendszerre épülő 1957-58-as tanévben megjelent rendelet, amely még a szociális juttatást is meghatározott tanulmányi minimumhoz kötötte, csökkentette a közvetett támogatásokat. Az előzőeknél még nagyobb mértékben segítette a fizikai dolgozó származású hallgatókat.

Az 1963-64-es tanévben ismét új rendelet került bevezetésre. Szükségességét a megváltozott társadalmi körülmények indokolták: eltörölték a származási kategorizálást. Az intézkedésnek biztosítania kellett, hogy az új viszonyok között is az állam elsődlegesen a fizikai, kétféle dolgozók gyermekeinek továbbtanulását segítse elő.

Hogy összehasonlítási alappal rendelkezünk, a következőkben részletezem a tárgyalt rendeletet megelőző miniszteri rendelkezést.

A művelődésügyi miniszter 158/1963. /M.K.14./ MM.sz.
utasítása

1. Az utasítás hatálya az egyetemek, egyetemi jellegű főiskolák, ... felsőoktatási intézmények nappali tagozatos hallgatóira terjed ki.
2. Az állami támogatás lehet:
 - A./ szociális támogatás;
 - B./ tanulmányi ösztöndíj.

A./

A szociális támogatás

Diákotthoni, vagy kollégiumi elhelyezés, rendszeres pénzbeni támogatás, kedvezményes étkezés, rendkívüli segély.

A szociális támogatás szempontjából a hallgatókat három kategóriába kell besorolni. A rendszeres pénzbeni támogatás összege 100 - 350.- Ft-ig terjed.

B./

A tanulmányi ösztöndíj

Lehet: Általános tanulmányi ösztöndíj,
Népköztársasági Tanulmányi Ösztöndíj,
Társadalmi tanulmányi ösztöndíj.

Az általános tanulmányi ösztöndíj mértéke a tanulmányi eredménytől függően havi 100 - 300.- Ft-ig terjedhet. Általános tanulmányi ösztöndíjban részesül minden hallgató, akinek tanulmányi átlageredménye legalább jó.

A Népköztársasági Tanulmányi Ösztöndíj I. és II. fokozatát a felsőoktatási intézmény felügyeletét ellátó miniszter adományozhatja.

Az előzőek bizonyítják, hogy a fent említett követelménynek az intézkedés eleget is tett. Szélesedett azoknak a köre, akik valamilyen rendszeres juttatásban részesültek, sőt a későbbiek folyamán ez túlzottnak is bizonyul. Az 1963-64-es tanévben a hallgatók 95,1 %-át érintette. Mechanikus rendszerre vált, s ez ismételten csökkentette a kellő differenciálás lehetőségét. Az ösztöndíj rendelet szociális jellegének hangsúlyozása formailag is megnyilvánul /"A./ szociális támogatás, B./ tanulmányi ösztöndíj"/, s a megadott költségvetési keretnek is csak kis százalékát fordították tanulmányi ösztöndíjra.

Az előzőekkel szemben a tanulmányi előmenetel javítása szempontjából nem jelentett előrelépést.

Az ösztöndíj egységes jellege, a burkolt formában jelentkező támogatások magas összege nem tudatosította megfelelő mértékben az állami támogatás valóságos összegét.

Az értelmiségiekkel, szakemberekkel szemben támasztott társadalmi igények minőségi változása megkívánta, s államunk anyagi helyzetének megszilárdulása lehetővé tette egy új rendelet megszületését. Az 1969-70-es tanévben bevezetett rendelet sűriti az eddigiekből leszűrt hatékony módszereket, korrigálja a hibákat. Figyelembe veszi a szocialista tudat fejlődését, és egy olyan követelmény többletet ad, amely megkülönbözteti az eddigi összes ösztöndíj rendelettől; mindenképpen egy általános igényt elégít ki.

A Magyar Népköztársaság oktatási rendszeréről
1961-ben megjelent III. Törvény leszögezi:

19. §. A felsőfoku oktatás célja olyan magasfoku szakismeretekkel és általános műveltséggel rendelkező szakemberek képzése, akik elsajátították a marxizmus-leninizmus tanításának alapjait, és azt képesek szakáguk gyakorlati művelése során alkalmazni. A felsőfoku oktatás előkészít arra is, hogy a legkiválóbbak szakáguk tudományának művelőivé, kutatókká, tudósokká képezhessék magukat.

A Magyar Forradalmi Munkás-paraszt Kormány néhány évvel később a fenti törvénybe foglaltakat már kevésnek, az igényeknek nem megfelelőnek tartja. 1969-ben kiadja a 25/1969./VI.20./Korm. sz. rendeletet. Mivel a szocialista társadalom fejlődésével formálódott,

változott az emberek tudata, erkölcsi-politikai helyzete, a rendelet leszögezi, hogy nem elegendő csak a kiváló szakember képzés. A diplomás ember ma már nem élhet zártan, csak az elvont, tudományos szakmai világban. Aktívan kell részt vennie a társadalom formálásában, tevékenykednie "a társadalmi kulturális nevelő munkában".

Az egyetemi, főiskolai évek alatt erre kell tehát felkészíteni a hallgatókat, olyanokká nevelni őket, hogy a későbbiekben megfeleljenek ennek a követelménynek. Így hosszas előkészítő munka, sokrétű viták, kísérletek után az 1969-70-es tanévben bevezették a Művelődésügyi Miniszter 141/1969. /M.K.12./ MM.sz. utasítását a felsőoktatási intézmények nappali tagozatos hallgatói részére juttatható állami támogatásról.

Magasabb követelmények állításával a felsőoktatási politika célkitűzéseinek megvalósítását szolgálja. Az eddigieknél fokozottabban, ésszerűbben támogatja anyagi és erkölcsi szempontból egyaránt a szorgalmas és szociális szempontból rászoruló fizikai dolgozó gyermekek továbbtanulását. Hatatosabban ösztönöz a jobb tanulmányi eredmények elérésére. Társadalmi tevékenység igényével fokozottabban készít fel a mindennapi életre; az állam anyagi áldozatvállalásának nagyobb megbecsülést szerez; fokozza a szülők, különösen a tehetősebbek anyagi áldozatvállalását.

A továbbiakban a rendeletet összehasonlító módszerrel kívánom ismertetni, elsődlegesen azon kitételeivel

foglalkozva, melyek valamilyen vonatkozásban az előző rendeletről eltérnek.

Az állami támogatás formáit bőviti, differenciáltan határozza meg:

"3. Az állami támogatás formái:

- a./ tanulmányi ösztöndíj, mely lehet
 - általános tanulmányi ösztöndíj, vagy
 - Népköztársasági Tanulmányi ösztöndíj;
- b./ szociális támogatás, melynek keretében
 - kedvezményes természetbeni szolgáltatás,
 - rendszeres pénzbeni támogatás és
 - rendkívüli segély nyújtható;
- c./ szakmai /termelési/ gyakorlatos ösztöndíj, ...
- d./ társadalmi ösztöndíj, ..."

Alapvető célkitűzésének megfelelően a rendelet elsődlegesen a tanulmányi ösztöndíjjal foglalkozik. Ennek összege nem egységesen meghatározott, kizárólag tanulmányi eredményen alapuló döntésből következik.

"6. Az általános tanulmányi ösztöndíj juttatásánál figyelembe kell venni a hallgató tanulmányi munkáját, a kötelező tanulmányi feladatokon kívül a diákközösségekben végzett egyéb /tudományos diákköri, szakköri, sportköri, a kulturmunkában kifejtett stb./ tevékenységét."

Igy az ösztöndíj a hallgató összetett, sokoldalú értékeléséből születik. Odaitétele nem mechanikus, azt

kérni kell, meg kell pályázni, tehát az előző rendelettel szemben elveszti a "jövedelem, kijáró juttatás" jellegét.

"7. Általános tanulmányi ösztöndíj, ... juttatható, minden esetben egy-egy félév időtartamára.

8. Az a hallgató, aki az előző félévben 3,51, vagy ennél jobb tanulmányi átlageredményt ért el - ha az egyéb feltételeknek is megfelel - az alábbiak szerint részesíthető általános tanulmányi ösztöndíjban:

3,51 - 3,99	100 - 200 Ft
4,00 - 4,50	200 - 350 Ft
4,51 - 5,00	300 - 500 Ft

12. Az általános tanulmányi ösztöndíjat a hallgatónak írásban kérnie kell. Az általános tanulmányi ösztöndíj odaitételezéséről és mértékéről - az e célra rendelkezésre álló keret terhére - a Diákjóléti Bizottság javaslata alapján - a dékán dönt."

A rendelkezés eredeti formájában az elsőéves hallgató tanulmányi ösztöndíjban nem részesíthető. A gyakorlatban ez a kitétel hibásnak bizonyult, ezért ennek módosítására 1970. decemberében kiegészítés jelent meg, mely szerint a II. félévtől a tanulmányi ösztöndíjra jogosultak egységesen 200.- Ft összegű ösztöndíjat kapnak.

Csak tényként kell megemlíteni, hogy az előkészítés, a kísérleti időszak során kialakult viták kétség-

be vonták a hallgatók komplex értékelésének helyességét. Figyelembe vehető-e tanulmányi ösztöndíj odaítélésekor erkölcsi, politikai magatartás, társadalmi, szakmai tevékenység? Helyesebb lenne egy-egy tanulmányi szinten egységes összeget adni, s az egyéb irányú tevékenységet valamilyen más rendszerrel értékelni, jutalmazni. A viták során azonban helyesen bizonyítottnak látszott a komplex értékelés jogossága. Bár a rendelkezés ennek alapján döntött, a téma továbbra is viták tárgya maradt. /Erre a kérdésre a későbbiekben még részletesen vissza kívánok térni./

Az általános tanulmányi ösztöndíjon kívül a Népköztársasági Tanulmányi Ösztöndíj is változott formában jelenik meg. Csak egy fokozata létezik, a követelmények szintje azonban magasabb:

"Népköztársasági Tanulmányi Ösztöndíjban részesíthető, aki ... tudományos diákkörben eredményes munkát folytat, ideológiai politikai fejlődése példamutató, a társadalmi munkából tevékenyen kiveszi részét..."

A tanulmányi ösztöndíj mellett másik igen jelentős rendszeres segítség a szociális támogatás.

A megfelelő differenciáltság és igazságosabb elosztás érdekében öt jövedelmi kategóriát állapít meg:

I.		500 Ft-ig
II.	501 -	800 Ft-ig
III.	801 -	1.100 Ft-ig
IV.	1.101 -	1.500 Ft-ig
V.		1.500 Ft felett.

Az egyes kategóriákba való besorolás az egy családtagra jutó átlagos havi jövedelem alapján történik, melyet a munkaadó, vagy az illetékes tanács által kiadott jövedelem igazolások alapján állapítanak meg.

Pozitívuma, hogy nem ragaszkodik mereven, minden esetben a fentiekhez, hanem rugalmasan lehetőséget ad egyedi szituációk figyelembevételére.

"Szociális támogatást csak az a hallgató kaphat, aki azt írásban kéri. A szociális támogatás odaitézéséről ... a Diákjóléti Bizottság javaslata alapján a dékán dönt."

A rendszeres pénzbeli támogatás 100 - 300 Ft-ig terjedhet.

Rendkívüli segílyt az arra ráutalt hallgató esetenként kapja; a rendelkezés lehetőséget nyújt arra, hogy ebben a döntést a KISZ-szervezet hozza meg.

A kollégiumok, diákokotthonok, az egyetemi, főiskolai ifjúság tanulási feltételeinek biztosításában, er-

kölcsi, politikai nevelésében jelentős szerepet töltenek be. "Az alacsony jövedelmű fizikai dolgozók, valamint nagycsaládos szülők gyermekei részére az elhelyezésnél elsőbbséget kell biztosítani." Tekintettel arra, hogy ennek figyelembevételével ugyan, de nagyobb jövedelmű szülők gyermekei is kaphatnak kollégiumi elhelyezést, az eddigi egységes táritéssel szemben differenciált kollégiumi térítési rendszer lépett életbe, így az alacsonyabb kategóriába tartozók térítési díja csökkent.

A szorgalmi időben juttatható állami támogatáson kívül a szakmai gyakorlat időtartamára a felsőoktatási intézmény szakmai gyakorlatos ösztöndíjat biztosíthat. Ennek összegszerű megállapítása alkalmával a dékán a hallgató szociális helyzetét és tanulmányi átlageredményét veszi figyelembe. Ez utóbbi rendelkezés lezárja és kiegészíti azon intézkedések sorát, melyek igazolni hivatottak, milyen körültekintő módon, milyen jelentős mértékben kívánja kormányunk biztosítani a tanulás egyre jobb feltételeit.

Miben hozott hát alapvetően, gyökeresen újat ez a rendelkezés?

A hallgatói demokrácia kiszélesítésével, az ifjúsági mozgalom szerepének, tekintélyének növelésével, az ösztönző rendszerek történetében egészen kiemelkedőt alkotott. Messzemenően figyelembe veszi a husz évesek azon életkori sajátosságát, hogy elvárja, sőt követeli, kérjék ki véleményét a vele kapcsolatos ügyekben, legyen beleszólása abba, ami vele és körülötte történik.

Kormányunk elég érettnnek, megfelelő ítélőképességűnek találta egyetemi ifjúságunkat arra, hogy saját ügyeiben dönthessen.

A tanulmányi ösztöndíj odaitélésének a fentiekben leírt formája komoly előrelépés az ösztönzés területén. Magasabb szintű szakmai, tanulmányi munkára inspirál, melynek eredménye, a végzés után jobban felkészült, nagyobb tudású szakember. Ezzel párhuzamosan lehetőséget biztosít arra, hogy megfelelően felkészüljenek a társadalmi, közéleti tevékenységre, mely a diploma megszerzése után elengedhetetlen ahhoz, hogy funkciójukat teljességében betölthessék.

A Szegedi Orvostudományi Egyetemen végzett
kérdőíves felmérés adatainak felsorolása

A rendelet célja az egyetemi hallgatók állami támogatásának olyan differenciálása, amely kifejezi a hatékonyabb ösztönzés elvét; "a tényleges szociális helyzet és körülmények fokozottabb figyelembe vételével, a demokratizmus növelésével és nem utolsó sorban a KISZ szerepének növelésével az ösztöndíjak odaitélésében és megállapításában". /141/1969./M.K.12./MM.sz. rendelet/

Az új ösztöndíjrendelet végrehajtása kapcsán a felsőoktatási intézmények ifjúsági szervezeteire fokozott munka és ennek arányában megnövekedett felelősség hárul. Itt kell leszögezni, hogy a szervezettség 96-98 %-os, így gyakorlatilag az ösztöndíjra jogosult hallgatók mind KISZ-tagok.

Az eddigi adminisztratíván és sok vonatkozásban differenciálatlanul érvényesülő rendszerrel szemben a rendelet lehetőséget biztosít, hogy a KISZ, tehát minden hallgató, tanulmányi aktivitásának, társadalmi politikai tevékenységének, magatartásának megfelelő méltányos és ösztönző anyagi támogatást kapjon.

Az egyes embereknek a fenti szempontok szerinti megítélése, véleményezése, az ösztöndíjak ilyen alapon történő elosztása komoly feladatot jelent a KISZ számára. Ezek az ítéletek a közös tevékenység során kialakult véleményekből, az így szerzett tapasztalatokból,

valamint a közösen elfogadott mérlegelési szempontokból alakulnak ki. Adekvát differenciáltságukat pedig csak a széleskörű demokratizmus, az egyetemi ifjúság bevonása biztosítja. Itt jelentkezik a KISZ-szervezetekre háruló fokozott munka, megnövekedett felelősség.

Meg kell oldani, hogy ahol lehet a hallgatók közvetlenül, vagy választott vezetők útján javaslatokkal, állásfoglalásokkal szerepet kapjanak az új ösztöndíjrendszer különböző területeihez kapcsolódó kérdések megoldásában. Az ösztöndíj - pályázat - odaitélés mechanizmusát úgy kell kialakítani, a lebonyolítást úgy kell ütemezni, hogy az ösztöndíjak odaitélése nem bürokratikus, kulisszák mögött zajló, kevesek által ismert és látott tevékenység legyen. A döntés előkészítésében, a hallgatók megítélésében, a részükre juttatandó ösztöndíj összegére vonatkozó javaslat, majd a Diákjóléti Bizottság-i előterjesztés kialakításában a különböző fázisokban, különböző módon és mértékben ők is ott legyenek.

A rendelet megjelenése kapcsán minden felsőoktatási KISZ-szervezetnek ki kellett dolgoznia, hogy milyen módon képes eleget tenni ennek a feladatnak.

Függetlenül az intézmény sajátosságaitól, két alapvető tényezőt kellett szem előtt tartani. Egyrészt kidolgozni a rendszert, amelynek alapján követelni, számonkérni kell, értékelni lehet, másrészt megtalálni és megalkotni egy ennek megfelelő objektív mérlegelési módot, ítéletrendszert.

Az előző elég egységesen jelentkezett: A tanulmányi munka színvonala, társadalmi, politikai tevékenység, fejlettség, aktivitás mértéke, az önművelés szintje - kulturális, sporttevékenység - szolgált alapul a megítéléshez, vagy esetleg létrehozott követelményrendszerhez.

Nem ennyire egyértelmű, egységes a második tényező. Hogyan valósítsuk meg? Jellemezni minden embert, minden alkalommal, egyenként, ezt csoport, vagy alapszervezet tegye, pontozni, pontrendszert alkotni, vagy esetleg egyszerűen az átlagot adni? A felsorolt variációknak minden válfaja megtalálható az ország különböző felsőoktatási intézményeiben. Ebben a kérdésben egységes álláspont nem alakult ki. Lényeges azonban, hogy minden ifjúsági szervezet a rendelet célkitűzéseinek megfelelő igazságos és demokratikus módszert alkalmazzon.

A rendelet hatását, megvalósításának módját a Szegedi Orvostudományi Egyetemen nyert tapasztalatok alapján vizsgálom.

Hogyan valósul ez meg a gyakorlatban?

A későbbiekben a dolgozat részletesen kívánja az itt nyert adatokat bemutatni, elemezni és értelmezni.

Először is, hogyan oldotta meg ez az ifjúsági szervezet a fentiekben vázolt két alapvető feladatot?

Egységes követelményrendszert állított fel: a tanulmányi munkának, mint a hallgatók fő feladatának lelkiismeretes elvégzése, a szakma korszerű színvonalon történő elsajátítása, a kötelességérzet, a hivatástudat elmélyítése /TDK, nyelvtanulás, spec.koll./. A szocializmus építésében való közvetlen részvétel a felsőfoku tanulmányok idején /építőtábor, szakmai társadalmi munka, falujárás stb./. A marxizmus-leninizmus meggyőződéssé válásának segítése, a politikai felelősség és aktivitásának erősítése, a végzés utáni társadalmi, közéleti tevékenységre való felkészülés. A szak- és általános műveltség helyes arányának biztosítása, az önművelődés igényének fejlesztése, a személyiség fejlődése és fizikailag edzett, munkabíró ember kialakítása.

Természetesen ezen alapelveknek teljesítése szintje, módja, egyes tényezők előtérbe kerülése, mások megjelenése az aktuális társadalmi, politikai, közéleti eseményekkel, követelményekkel, helyzettel párhuzamosan, évről-évre változik.

A rendelet bevezetése után igen szerteágazó vélemények hangzottak el. Sokan pozitívan értékelték, sokan támadták. Egyéni beszélgetések folyamán felszínre kerültek a rendelkezés támadható pontjai, gyakran megalapozatlanul, de sok esetben indokoltan. Ezek természetesen egy-egy ember szubjektív ítéletalkotásából kristályosodtak ki. Érdekelt, hogy a hallgatók többségében

milyen vélemény alakult ki, melyek a tapasztalataik, milyen javaslataik vannak.

Ekkor összeállítottam egy 25 kérdésből álló felmérőlapot. Céлом volt megtudni a rendelet ismeretfokát, hogy következtethessek a kialakult álláspontok megalapozottságára; hogyan hatott a rendelet egy-egy hallgató szociális helyzetére, tanulmányi előmenetelére, mennyire ismerik, s hogyan értékelik az ösztöndíj-osztás kialakult formáját, mi a mondanivalójuk általában e témával kapcsolatban.

Igy 1970. májusában 872 hallgatótól kértem választ az alábbiakban ismertetett kérdőív kérdéseire.

K É R D Ő I V

/Megadott válaszok esetében kérjük
a megfelelőt aláhuzni./

- I. 1./ Kar: Évfolyam: Jövedelem kategória:
- 2./ Ismered-e az új ösztöndíjrendeletet?
igen, nem, részben.
- 3./ Részesíthető-e tanulmányi ösztöndíjban
3 - 3,5 átlagu hallgató?
igen, nem, rendkívüli esetben.
- 4./ Kinek a javaslata alapján, és ki dönt a tanul-
mányi ösztöndíj összegéről?
- 5./ Milyen közvetlen és közvetett állami támogatás-
ban részesülhet egyetemünk hallgatósa?
- 6./ Az új ösztöndíjrendszer jobb-e a réginél?
igen, nem, nem tudom.
- 7./ Valósnak tartod-e a jövedelmek igazolását?
igen,ha nem, milyen esetekben?
- II. 8./ Milyen összegű állami támogatást kapsz?
a./ tanulmányi ösztöndíj: Ft
b./ szociális ösztöndíj : Ft
c./ rendkívüli segély : Ft
d./ egyéb : Ft
- 9./ Hány nagyszülőt /közeli rokont/ tartanak el
szüleid?
- 10./ Hatott-e az új ösztöndíjrendszer tanulmányi
munkádra?
igen, nem.
- 11./ Az új rendszer bevezetése óta javult-e tanul-
mányi eredményed?
igen, nem.

12./ Elégedett vagy-e a tanulmányi ösztöndíjad összegével?

igen, nem.

13./ Anyagilag többet, vagy kevesebbet jelent számodra az új ösztöndíj elosztás?

ugyanannyi,

vagy

mennyivel több: Ft

mennyivel kevesebb: Ft

III. 14./ Ismered-e azt a pontrendszert, amely nálunk a lehetséges határokon belül megszabja a tanulmányi ösztöndíj összegét?

15./ A vezetőségi tag jól végzett munkája a pontrendszer szerint milyen értékű társadalmi munkával azonos?

50.- Ft, 30.- Ft, 20.- Ft.

16./ Hány pontot kaphatsz a félév folyamán

1./ agit. prop. munkáért, 2./ sport munkáért?

1./

2./

17./ A pontrendszerben van-e különbség a 4,0 és 4,4 átlagok között?

van, nincs.

18./ Felhasználta-e a vezetőség a rendelkezésre álló szubjektív pontkeretet? Ha igen, hogyan /részletesen fejtsd ki/?

19./ Jónak tartod-e a KISZ-nek az ösztöndíj jelenlegi elosztási formájával kapcsolatos tevékenységét?

igen, nem, - miért?

20./ A rendkívüli szociális segély elosztásának jelenlegi formája megfelelő-e?

igen, nem, - miért? /részletesen
fejtsd ki!/

IV. 21./ Célunk a KISZ-tagok társadalmi aktivitásának fokozása. A pontrendszer megfelelően szolgálja-e ezt?

igen, nem, részben.

22./ Hatott-e a pontrendszer társadalmi aktivitá-
sodra?

igen, nem.

23./ Milyen társadalmi tevékenységben vettél részt a pontrendszer ösztönzésére? Sorolj fel néhányat.

24./ Szükséges-e a pontrendszer megváltoztatása?

igen, nem.

25./ Az ösztöndíjrendszer egészével, vagy bármely részletével kapcsolatos javaslataid /részletesen fejtsd ki!/:

A felmérés folyamán összesen 872 hallgatót kérdeztünk meg. A hallgatók összetétele: Általános Orvoskar, Fogorvos-szak és Gyógyszerésztudományi Kar hallgatói. Részletezve létszám és százalék szerint:

Orvostudományi Kar:

		fogorvos-szak
I.	116 - 48,9 %	
II.	89 - 36,5 %	
III.	125 - 62,2 %	18 - 69,2 %
IV.	98 - 58,7 %	20 - 95,2 %
V.	146 - 84,9 %	22 - 100 %

Tehát összesen: 574 orvostanhallgatót kérdeztünk meg /ált./,

56,2 %
valamint 60 fogorvostanhallgatót
86,9 %

Gyógyszerésztudományi Kar:

I.	54 - 65,1 %
II.	68 - 71,6 %
III.	60 - 60 %
IV.	56 - 69,1 %

Tehát összesen 238 gyógyszerészhallgatót kérdeztünk meg.
66,3 %.

Igy megállapítható, az összesen felmért 872 hallgató 60,2 %-os statisztikai arányt jelent.

Kategóriák szerint a 872 hallgató a következőképpen oszlik meg.

I. kategória	- 139 fő	15,9 %
II. kategória	- 216 fő	24,7 %
III. kategória	- 207 fő	23,7 %
IV. kategória	- 146 fő	16,7 %
V. kategória	- 135 fő	15,7 %
ismeretlen	- 29 fő	3,3 %

Ezek a válaszok szinte 100 %-osan elfogadhatók. Ez a 872 kérdőív teljes értékűnek tekinthető, mivel összesen 874 kérdőívet adtunk ki, s a plusz két ív kitöltése volt teljesen komolytalan. Mivel névtelen kitöltést kértünk, az első kérdés a helyzeti tájékozódást szolgálja. A kérdés három részkérdésre bomlik, melynek alapján nyertük a fenti adatokat.

A második kérdésre - ismered-e az új ösztöndíjrendeletet - a válaszok aránya a következő:

1./ 45,4 % - igen; 4,9 % - nem; 47,5 % - részben.

Ehhez a kérdéscsoporthoz tartozó következő kérdések az első kontroljai. Ha azoknak a válasz-arányát megvizsgáljuk, s ellenőrizzük az erre a kérdésre kapott válaszok valóságát, a következő szembetűnő különbséget találjuk:

2,1 % - igen; 38,1 % - nem; 59,8 % - részben;

2./ Különbséget mutatnak az igenlő, vagy tagadó válaszok az I. évfolyamtól fokozatosan az V. felé haladva is. Talán ez természetes dolog. Fel kell figyelni azonban arra, hogy az elsőévesek, akik szep-

tembertől már szintén részesülnek tanulmányi ösztöndíjban, saját bevallásuk szerint is 25 %-ban ismerik a rendeletet, s az ellenőrző kérdések alapján kiderül, hogy csak 3,4 % a valóság.

3./ Ugyancsak szembetűnő, hogy a kis létszámú fogász alapszervezetekben /évfolyamokon/ az ismeret sokkal magasabb százaléku.

A következő három /3., 4., 5./ kérdésnél csak a helyes válaszokat megnézve, évfolyamonként részletezve is, bizonyítékát kapjuk a fent állítottaknak.

Részletezve: /a válaszok alapján, nem évfolyamonként/

3. kérdés: 32,3 % helyes, 63,8 % nem helyes és 1,2 % nem tudja, 2,7 % nem felelt.
4. kérdés: 2,3 % helyes, 16,5 % részben helyes, 56,8 % nem helyes, 8,7 % nem tudja, 15,7 % nem felelt /valószínű nem tudja/.
5. kérdés: 18,4 % helyes, 30,0 % részben helyes, 14,5 % nem helyes, 8,8 % "nem tudom", 28,3 % nem felelt.

A 6. kérdésre adott válaszoknál szembetűnik a "nem tudom" 26,2 %-os aránya. Felhívom a figyelmet arra, hogy ennek magyarázata abban kereshető, hogy a hallgatók jelentős hányada az előző rendszert nem ismeri.

A kapott válaszok %-ban:

51,0 %	igen,
18,8 %	nem,
26,2 %	nem tudom,
4,0 %	nem válaszolt.

Megjegyzés: Az összehasonlítási alappal rendelkező III., IV., V. éves hallgatók mindkét karon és szakon 50 % - 81,8 %-osan igennel válaszolt, vagyis az új ösztöndijrendszert jobbnak tartja a réginél.

Az illetékesek figyelmét fel kell hívni a 7-es kérdésre kapott válaszokra /valósnak tartod-e a jövedelmek igazolását?/.

872 hallgatóból 522 /59,9 %/ nem tartja valósnak azokat. /A mellékletben részletezzük, hogy a megkérdezettek mely eseteket, ill. foglalkozási ágakat, foglalkozásokat sorolták fel példaként.

A következő kérdéscsoport az új ösztöndij rendeletnek egy-egy hallgató anyagi és tanulmányi helyzetére történt hatását, ill. ennek következtében létrejött helyzetét kívánja megismerni.

A megkérdezettek 51,5 %-a kap tanulmányi ösztöndíjat. 66,2 % részesül rendszeres szociális támogatásban, 21,1 %-a kapott rendkívüli szociális segélyt és 7,1 % rendelkezik egyéb ösztöndíjakkal.

Megjegyzés: Összesen 100 fő nem kap semmilyen pénzbeli juttatást, tehát 88,5 % részesül állami támogatásban.

A kategorizálás szempontjából az egy főre eső átlag jövedelem eldöntésekor lényeges az eltartott egyéb rokonok, nagyszülők száma. /Jelenleg figyelmen kívül

hagyott tényező./ A megkérdezetteknek 39,1 %-a tart el közeli hozzátartozót. Figyelemre méltó százalék!

Megvizsgáltuk az ösztöndíjnak az egyes emberekre való hatását, szubjektív tükröződését.

A 10. kérdésre adott válaszok /hatott-e az új ösztöndíjrendszer tanulmányi munkára?/ a következő %-ban oszlanak meg:

- 29,2 % - igen
- 51,3 % - nem!
- 0,7 % - részben
- 18,8 % - nem válaszolt.

Megjegyzés: A feltűnő 51,3 %-ot csak fenntartással lehet tudomásul venni, mivel ennek igen jelentős %-a nem akarja bevallani, hogy anyagi ösztönzésre "megnyomta a gombot".

A tanulmányi eredmény emelkedése körülbelül meg egyezik az előző válaszok alapján kapott helyzetképpel. 11. kérdés.

- 30,4 % - igen
- 47,0 % - nem
- 0,1 % - részben
- 22,5 % - nem válaszolt /ez a legkényelmesebb/.

"Elégedett vagy-e a tanulmányi ösztöndíjad összegével?" - ez a következő kérdés. 35,6 % - igen, 17,8 % - nem, de 44,0 %, azaz a megkérdezettek közül 384-en nem kapnak tanulmányi ösztöndíjat.

Anyagilag az új ösztöndíjrendelet kedvezően befolyásolta a hallgatók anyagi helyzetét. Az összeg vagy ugyanannyi, vagy több, csak 10,2 % kevesebb.

A kérdőív következő egysége a pontrendszer ismereti fokát hivatott felmérni. A 14. kérdésre adott válaszok között igen alacsony a helyes válaszok száma - 26,3 %. Ehhez hozzá kell fűzni, hogy ugyanugy, mint a rendelettel kapcsolatos ismeretek valós volta, itt is kétes. Az ezt követő kontroll kérdések alapján határozottan ki is jelenthetjük, hogy nem reális. Nézzük meg először az általuk adott válaszok alapján.

15. kérdés: 31,3 % - helyes
44,6 % - nem helyes
9,9 % - nem tudom
14,2 % - nem válaszolt
16. kérdés: 25,7 % - helyes
15,9 % - részben helyes
20,4 % - nem helyes
19,3 % - nem tudom
18,7 % - nem válaszolt
17. kérdés: 43,8 % - helyes
46,5 % - nem helyes
4,3 % - nem tudom
5,4 % - nem válaszolt.

Megjegyzés: Ha évfolyamonként vizsgáljuk ezt a százalékos arányt, több helyen még az össz átlag százalékot sem éri el.

Az ellenőrző kérdések helyessége, ill. helytelen-sége alapján megállapítottuk, hogy valójában mi lenne a reális arány %-ban is a 14. kérdésre:

<u>Orvoskar</u> - 634 fő	<u>Gyógyszerészkar</u> - 238 fő
48 fő 7,6 % ismeri	17 fő 7,2 %
158 fő 24,9 % részben	68 fő 29,0 %
264 fő 41,6 % alig	102 fő 42,4 %
164 fő 25,9 % nem	51 fő 21,4 %

Összesen: 872 fő

7,4 % ismeri a pontrendszert!
26,0 % részben
41,9 % alig
24,7 % nem

Sok problémát okozott a pontrendszer "mechanikus", szoros keretek közé szorított volta. Ennek a feloldását szolgálta volna az évfolyam rendelkezésére álló szubjektív pontszám. Felhasználása azonban vagy nem történt meg, vagy nem megfelelő módon. Ennek a tisztázásának érdekében tettük fel a következő kérdést./18. kérdés./

A válaszok aránya így alakult: 34,6 % - igen
10,2 % - nem
0,5 % - részben
13,5 % - nem tudom
41,2 % - nem válaszolt

Ha évfolyamonként nézzük az igen - nem válaszok arányát, a következőt látjuk:

oh. I. 40,5 % - igen
II. 57,3 % - igen; 20,2 % nem válaszolt
III. 48,8 % - igen; 32,8 % nem válaszolt
IV. 29,6 % - igen Figyelemre méltó!
V. 31,5 % - igen

foh. III. 33,3 % - igen; 33,3 % nem tudom
IV. 25,0 % - igen; 40,0 % nem tudom
V. 45,5 % - igen

gyh. I. 18,5 % - igen; 68,5 % nem válaszolt
II. 25,0 % - igen; 52,9 % nem válaszolt Miért?
III. 16,1 % - igen; 71,6 % nem válaszolt

Megjegyzés:

1./ A nem válaszolt, ill. nem tudom válaszok nagy százaléka nem kerülheti el figyelmünket. Többen ezek közül csak nem akarnak nyilatkozni.

2./ Az ehhez a kérdéshez fűzött szöveges válaszok összessége a mellékletben található. Ezek vagy a valóságos felhasználási módot tükrözik /pozitív, vagy negatív/, vagy azt, amely a valóságtól eltérően az alapszervezet tagjaiban tudatosult.

"Jónak tartod-e a KISZ-nek az ösztöndíj jelenlegi elosztási formájával kapcsolatos tevékenységét?"

54,0 % - igen
29,1 % - nem
3,1 % - részben
13,8 % - nem válaszolt.

A fenti kérdést kétféle aspektusból vizsgáltuk közelebbről.

1./ A 4. számú kérdésre adott válaszokban a hallgatók igen nagy százaléka /első helyen, vagy felsorolásban/ a KISZ-re ruházta a döntési jogot a tanulmányi ösztöndíj elosztásában. Nézzük meg, hogy ezek a hallgatók milyennek, jónak tartják-e ezt a tevékenységet?

48,0 % - igen

38,0 % - nem

4,0 % - részben

10,0 % - nem válaszolt.

2./ Ahhoz, hogy a 19. kérdésre a kérdezett valós választ adjon, ismernie kell

<u>19. k.</u>	<u>4. k.</u>	Ismeri	Részben	Alig ismeri	Nem ismeri
Igen		74,0 %	55,0 %	47,0 %	41,0 %
Nem		17,0 %	22,0 %	30,0 %	32,0 %
Részben		1,0 %	2,0 %	2,0 %	3,0 %
Nem válaszolt		8,0 %	21,0 %	21,0 %	24,0 %

A rendkívüli szociális segély elosztásának jelenlegi formája a megkérdezettek 57,3 %-a szerint megfelelő. 31,7 % nem tartja megfelelőnek, ezek általában valamelyik kérdésnél szövegesen is kifejezik ezt. Az egyéb válaszok százalék aránya elenyésző.

Érdekelt bennünket, hogy a pontrendszer egyetemünkön megfelelően szolgálja-e célját, a hallgatók társadalmi aktivitásának fokozását?

A válaszok % arányának képe igen érdekes:

22,7 %	szerint	- igen
19,9 %	"	- nem
54,8 %	"	- részben
2,6 %		- nem válaszolt.

Vajon mit jelent az 54,8 %-os részben válasz? Erre a felelet többféle lehet. Egyrészt kétesnek tartják az anyagi ösztönzésre végzett társadalmi munka értékét. /Erre a következő kérdésnél visszatérünk./ Másrészt lemérhetetlennek tartják, hogy mennyiben a pontrendszernek tudható be a társadalmi munka végzés.

Szorosan ehhez kapcsolódik a következő kérdésre adott válasz. Itt már nem a közösségre való hatását kutatjuk, hanem arra vagyunk kíváncsiak, hogy egy-egy ember aktivitása mennyire függvénye a pontrendszernek.

A válaszok %-os megoszlása a következő:

49,0 %	igennel válaszolt,
43,1 %	nem,
2,6 %	részben és
5,3 %	nem válaszolt.

Megjegyzés:

1./ A 43,1 %-os tagadó válasz nem teljes értékű. Igen sokan nem ismerik el, hogy anyagi ösztönzésre, a pontrendszer hatására változhat társadalmi aktivitása.

2./ A százalék megoszlás ellenére szinte 100 %-osan felháborítónak tartják /23. kérdés/ a "gyanusítást", hogy érdekből végeznének társadalmi munkát. /Az alábbiakban még visszatérünk erre./

3./ Most utalok a 22. kérdéssel kapcsolatosan megjegyzettekre. Saját magával kapcsolatosan mindenki felháborodik, ugyanakkor a másikról feltételezi, hogy csak anyagi érdekből fokozódott társadalmi aktivitása.

A következő kérdésre 57,8 % azt válaszolja, hogy részt vett különböző társadalmi megmozdulásokban, de kihagyja a kérdésnek azt a kitételét, a pontrendszer hatására. Ugyanis azt írja, hogy részt vett, de hozzáfűzi, hogy nem a pontrendszer hatására. /Csak egy-két hallgató mondja ki kereken, hogy a pontokért tette./ Így nehéz értékelni ezt a kérdést. Mivel 8,2 % nem vett részt - írja. Ugyanakkor 28,9 % nem válaszolt. /Lehet, hogy a kérdésre a szóbeli kiegészítés ellenére is nehéz volt válaszolni./

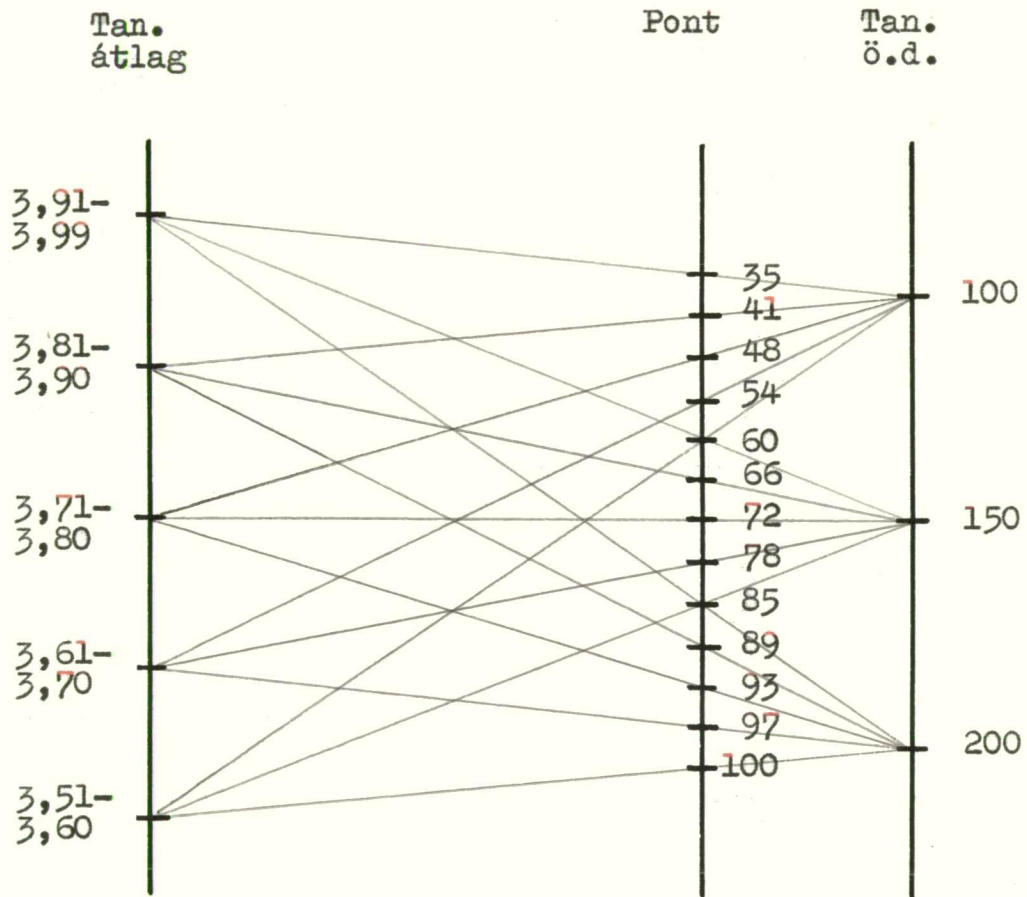
Tudnunk kell, hogy a hallgatóság hogyan viszonyul a pontrendszerhez, ezért tettük fel a következő kérdést: "Szükséges-e a pontrendszer megváltoztatása?"

52,3 % igen,
28,9 % nem,
6,5 % részben,
12,3 % nem válaszolt.

Mindjárt hozzá kell fűzni, hogy a következő kérdés alapján kiszámítható, csak 34,0 %-nak van az 52,3 %-ból javaslata. Ezek a mellékletben részletesen megtalálhatók. 66,0 %-nak semmilyen megjegyzése nincs.

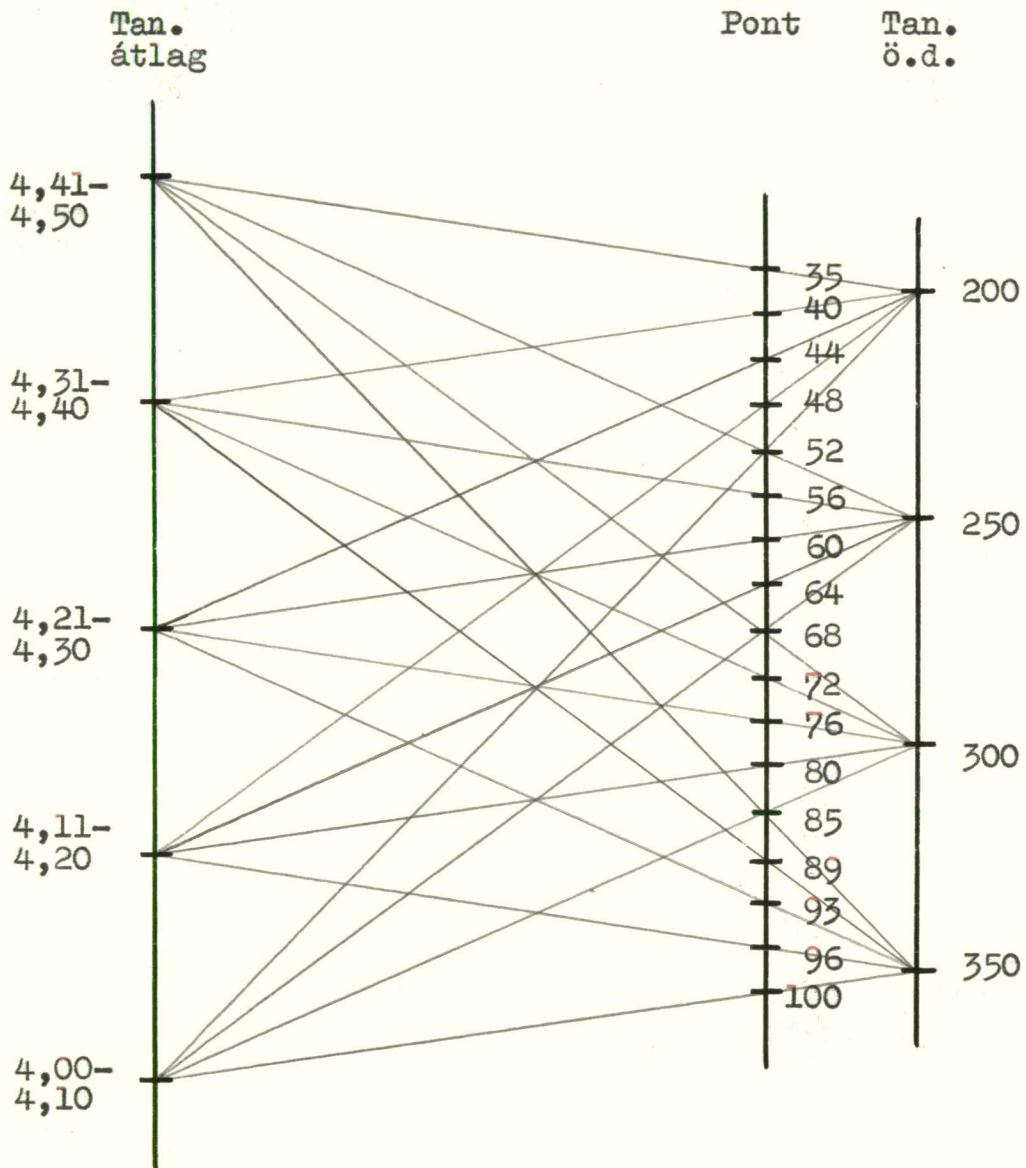
A tanulmányi ösztöndíj összegének objektív meghatározása a tanulmányi átlag és a társadalmi munkával szerzett pontok alapján.

1./ 3,51-3,99 tanulmányi átlagnál.

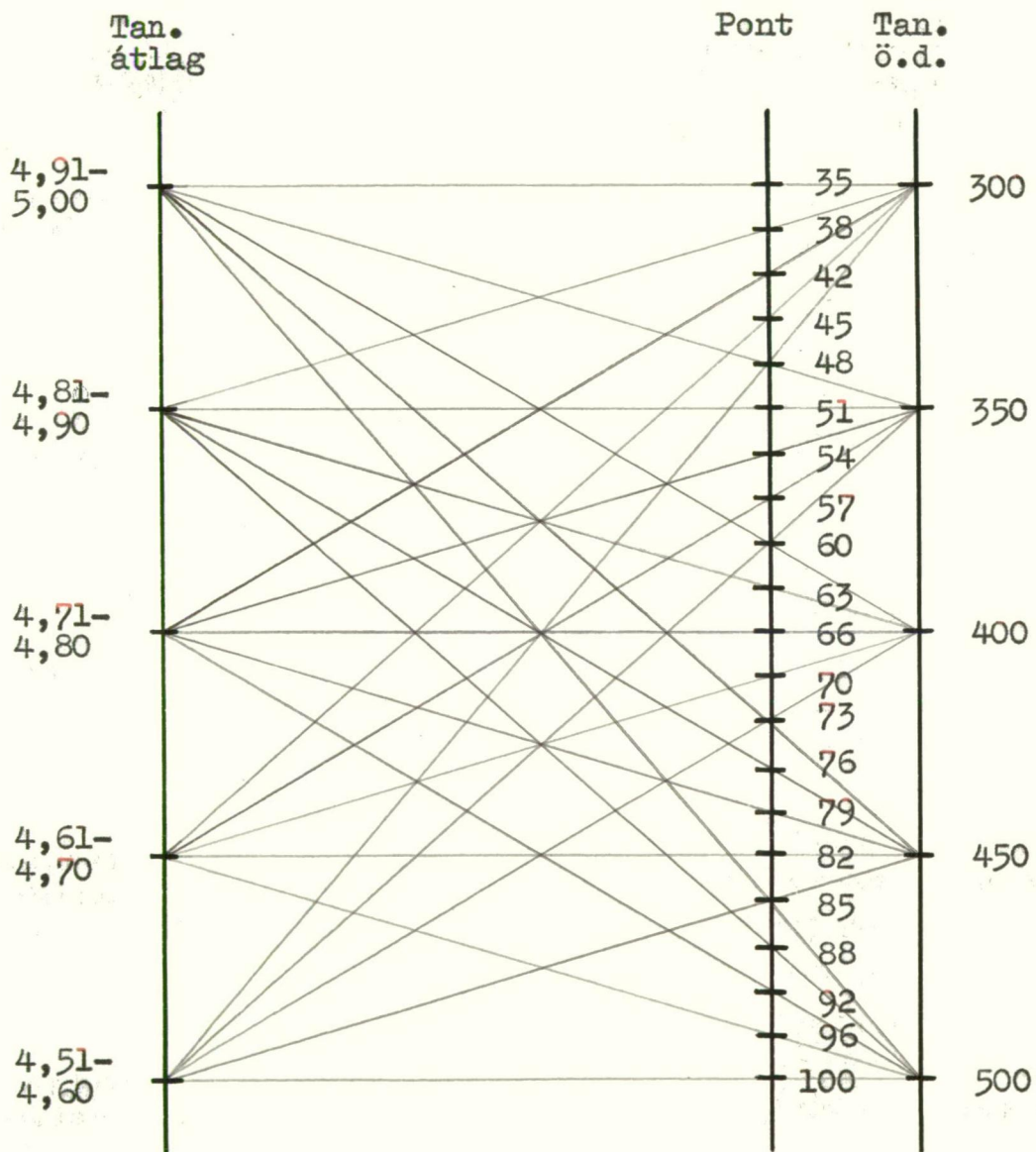
A tanulmányi ösztöndíj összegének objektív meghatározása a tanulmányi átlag és a társadalmi munkával szerzett pontok alapján.

2./ 4,00-4,50 tanulmányi átlagnál.

A tanulmányi ösztöndíj összegének objektív meghatározása a tanulmányi átlag és a társadalmi munkával szerzett pontok alapján.

3./ 4,51-5,00 tanulmányi átlagnál.

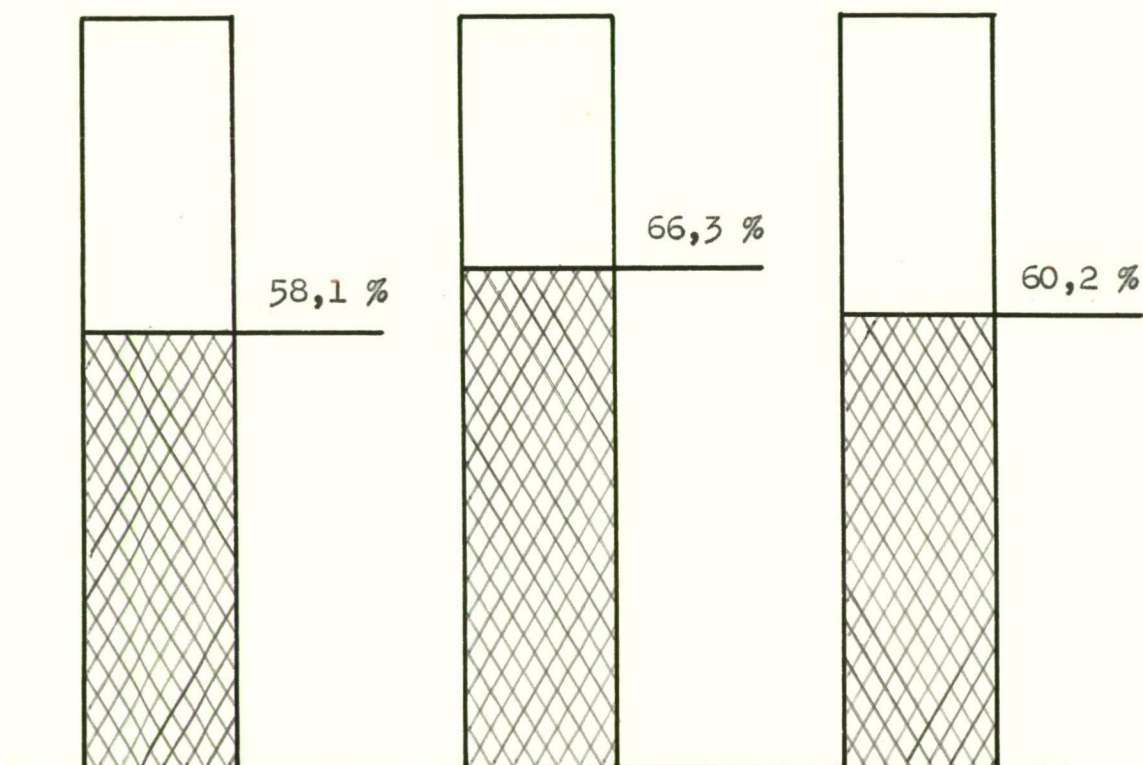

A megkérdezett hallgatók aránya az összlétszámhoz viszonyítva.

Orvoskar

Gyógyszerészkar

Összesen

A válaszok részletes elemzése, az intéz-
kedés realizálásának módjával kapcsolatos
következtetések, megállapítások statisztikai
táblázatok segítségével

Mindkét karon, szakon; Orvostudományi Kar, Gyógyszerésztudományi Kar és Fogorvos szak; minden évfolyamon feltettem a mellékletben szereplő kérdőív kérdéseit. A hallgatók a felmérésre nem számíthattak, az előadások idejének első felében történt. Spontán kérdezősködés, hogy spontán, lehetőség szerint őszinte válaszokat nyerjek. Igyekeztem a jobban látogatott órákra menni, s így összesen 872 hallgatótól kaptam választ. Ez 60,2 %-os statisztikai arányt jelent. A kitöltött kérdőívek száma 874, ebből kettő komolytalan volta miatt használhatatlan /későbbi beszélgetés folyamán kiderült azonban, hogy ezek a hallgatók komoly válaszokat is adtak/.

Mivel a kérdőívek kitöltése névtelenül történt, a helyzeti tájékozódás érdekét szolgálja az első kérdés. Ennek feldolgozásával alkottam a 01., ill. 02. táblázatot.

A megkérdezett hallgatók kar, szak, évfolyam és az össz hallgatói létszámhoz viszonyított %-os megoszlása a 01. táblázaton látható. A rendelet szempontjából a nyert adatokból következtetéseket levonni nem célo, nem is igen lehet, azonban a % arány egymás mellé helyezése az oktatás területén megjelent új irányelvet, a

kiscsoportos oktatás előtérbe helyezését látszik igazolni.

Fogorvosszak:	- 86,9 %
Gyógyszerészkar:	- 60,2 %
Orvoskar:	- 56,2 %

Egy évfolyam kötelező megjelenési létszáma fogorvosszakon: 20-24 fő, gyógyszerészkaron: 80-100 fő, orvoskaron: 160-220 fő. A megjelenést a fenti % arányok világosan mutatják.

A megkérdezett hallgatók számaránya.

Kar, szak, évfolyam	A hallgatók létszáma	A megkérdezett hallgatók	
		száma	%-os aránya
Orvoskar I.	237	116	48,9
" II.	244	89	36,5
" III.	201	125	62,2
" IV.	167	98	58,7
" V.	172	146	84,9
Ált.orvos szak	1.021	574	56,2
Fogorv. III.	26	18	69,2
" IV.	21	20	95,2
" V.	22	22	100,0
Fogorvos szak	69	60	86,9
Ált. orvoskar	1.090	634	58,1
Gyógyszerész I.	83	54	65,1
" II.	95	68	71,6
" III.	100	60	60,0
" IV.	81	56	69,1
Gyógyszerészkar	359	238	66,3
Összesen:	1.449	872	60,2

A jövedelemkategóriák szerinti megoszlás kimutatása /02./ a későbbi következtetésekhez szükséges feltétel, mivel a válaszokat gyakran determinálja a kategóriai hovatartozás.

Ez a %-os megoszlás nem tükrözi a hallgatók valószínű szociális megoszlását. A jövedelemigazolások nagyon gyakran nem a reális anyagi helyzetet tükrözik.

A jelenlegi rendelkezések lehetőséget adnak arra, hogy bizonyos kibuvókkal a szülők, eltartó teljes jövedelméről az egyetem ne szerezzen tudomást. Erről a témáról részletesebben a későbbiekben szólok.

1./ A megkérdezett hallgatók számának megoszlása jövedelem kategóriák szerint.

Kar, szak évfolyam	Össz. meg- kérđ.	I.		II.		III.		IV.		V.		Isme- retlen	
		fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%
Orvos I.	116	13	11,2	23	19,8	32	27,6	20	17,2	24	20,7	4	3,5
" II.	89	6	6,8	14	15,6	28	31,5	15	17,0	26	29,1	-	-
" III.	125	19	15,2	29	23,2	21	16,8	20	16,0	33	26,4	3	2,4
" IV.	98	16	16,4	20	20,4	27	27,5	23	23,5	12	12,2	-	-
" V.	146	30	20,6	43	29,4	31	21,2	18	12,3	23	15,8	1	0,7
O. szak	574	84	14,6	129	22,5	139	24,2	96	16,7	118	20,6	8	1,4
F.oh.III.	18	-	-	5	27,8	6	33,3	4	22,2	2	11,1	1	5,6
" IV.	20	3	15,0	3	15,0	8	40,0	3	15,0	3	15,0	-	-
" V.	22	5	22,7	4	18,2	4	18,2	6	27,2	3	13,7	-	-
Foh.szak	60	8	13,3	12	20,0	18	30,0	13	21,7	8	13,3	1	1,7
Orvoskar	634	92	14,5	141	22,2	157	24,8	109	17,2	126	19,9	9	1,4
Gyh. I.	54	14	26,0	16	29,6	10	18,5	9	16,7	5	9,2	-	-
" II.	68	12	17,6	26	38,2	18	26,5	7	10,3	5	7,4	-	-
" III.	60	17	28,3	17	28,4	8	13,3	15	25,0	3	5,0	-	-
" IV.	56	14	25,0	18	32,2	16	28,6	8	14,2	-	-	-	-
Gyh.kar	238	57	23,9	77	32,4	52	21,8	39	16,4	13	5,5	-	-
Összesen	872	149	17,1	218	25,0	209	23,9	148	17,1	139	15,9	9	1,0

A második kérdésre adott válaszokból le kellett szögezni, ismeri-e a hallgatóság a rendeletet, amelyről majd véleményt mond. Az aláhuzott válaszok alapján azonnal kitűnik, hogy saját bevallásuk szerint is csak részben /03./. Itt ismét szeretnék kitérni arra, hogy a kis létszámú szakon, ahol a tájékoztatás körülményei a legoptimálisabbak, kaptam a legpozitívabb arányt. Erre a tényre a továbbiakban nem kívánok kitérni, de a táblázatok áttekintésekor ez mindvégig szembetűnik.

Olyan feltevéssel indultam, hogy a megkérdezett hallgató, ha nem is látja tisztán részleteiben a rendeletet, "igen" válasszal fog felelni. Ezért beiktattam három ugynevezett kontroll kérdést, így mód nyílt a valóságos helyzet megállapítására.

"Részesíthető-e tanulmányi ösztöndíjban a 3,0-3,5 átlagu hallgató?" - egy nem általánosan, mindenki számára fontos megállapítás ismeretét igazolja /03,1./. Nem kerülheti el a figyelmet azonban a helytelen válaszok 63,8 %-os aránya.

A megkérdezettek 51,5 %-a, azaz 449 fő kap tanulmányi ösztöndíjat, ehhez hozzájárul, hogy elvileg minden egyes hallgató kaphat - így lényeges lenne annak ismerete, hogy milyen fórumok véleménye alapján, ki dönt ebben a kérdésben. Ezért tettem fel a második kontroll kérdést /03,2./.

Itt meg kell állni egy gondolatra. Helyesen mindössze 2,3 % felelt. A kapott válaszok igen széles skálán mo-

zognak. Csoportos, egyéni felelősség, KISZ titkár, rektor, osztályfőnök - csak néhány kiragadott példa. A helyes válasz: a Diákjóléti Bizottság javaslata alapján a dékán dönt. Igen sokan valamilyen formában a KISZ-re /titkár, csoportvezető stb./ hárítják a felelősséget. Ez a helytelen információ gyakran segíti, de egyben gátolja is az ösztöndijrendszer megfelelő realizálását. Ezért ez a tényező a későbbiekben a feldolgozáshoz figyelemre méltó szempont lesz.

2./ Ismered-e az új ösztöndíjrendeletet?

Kar, szak, évfolyam	Igen		Nem		Részben		Nem válaszolt	
	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%
Orvos I.	29	25,0	10	8,6	75	64,7	2	1,7
" II.	41	46,1	4	4,5	44	49,4	-	-
" III.	59	47,2	5	4,0	60	48,0	1	0,8
" IV.	42	42,8	8	8,2	45	45,9	3	3,1
" V.	85	58,2	4	2,7	52	35,6	5	3,5
Ált.orvos szak	256	44,6	31	5,4	276	48,1	11	1,9
Fogorvos III.	1	5,6	1	5,5	16	88,9	-	-
" IV.	15	75,0	-	-	5	25,0	-	-
" V.	14	63,7	-	-	8	36,3	-	-
Fogorvos szak	30	50,0	1	1,7	29	48,3	-	-
Orvoskar	286	45,1	32	5,1	305	48,1	11	1,7
Gyógyszerész I.	11	20,4	5	9,2	38	70,4	-	-
" II.	33	48,5	1	1,5	29	42,6	5	7,4
" III.	32	53,3	4	6,7	23	38,3	1	1,7
" IV.	34	60,7	1	1,8	19	33,9	2	3,6
Gyógyszerészkar	110	46,2	11	4,6	109	45,8	8	3,4
Összesen:	396	45,4	43	4,9	414	47,5	19	2,2

3./ Részesíthető-e tanulmányi ösztöndíjban 3,00-3,50
átlagu hallgató?

Kar, szak, évfolyam	Az adott válasz						Nem válaszolt	
	helyes		nem helyes		nem tudom			
	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%
Orvos I.	34	29,3	76	65,5	-	-	6	5,2
" II.	37	41,5	41	46,1	9	10,1	2	2,3
" III.	45	36,0	77	61,6	-	-	3	2,4
" IV.	28	28,6	69	70,4	-	-	1	1,0
" V.	40	27,4	105	71,9	-	-	1	0,7
Ált.orvos szak	184	32,1	368	64,1	9	1,6	13	2,2
Fogorvos III.	4	22,2	13	72,2	1	5,6	-	-
" IV.	1	5,0	19	95,0	-	-	-	-
" V.	10	45,5	12	54,5	-	-	-	-
Fogorvos szak	15	25,0	44	73,3	1	1,7	-	-
Orvoskar	199	31,4	412	65,0	10	1,6	13	2,0
Gyógyszerész I.	26	48,1	26	48,2	-	-	2	3,7
" II.	24	35,3	42	61,7	-	-	2	3,0
" III.	8	13,3	48	80,0	-	-	4	6,7
" IV.	25	44,6	28	50,0	1	1,8	2	3,6
Gyógyszerészkar	83	34,9	144	60,5	1	0,4	10	4,2
Összesen:	282	32,3	556	63,8	11	1,2	23	2,7

4./ Kinek a javaslata alapján, és ki dönt a tanulmányi ösztöndíj összegéről?

Kar, szak, évfolyam	Az adott válasz								Nem vála- szolt	
	helyes		nem helyes		részben helyes		"nem tudom"			
	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%
Orvos I.	5	4,3	37	31,9	24	20,7	3	2,5	47	40,6
" II.	2	2,3	44	49,4	26	29,2	9	10,1	8	9,0
" III.	-	-	71	56,8	25	20,0	16	12,8	13	10,4
" IV.	1	1,0	60	61,3	14	14,3	12	12,2	11	11,2
" V.	8	5,4	95	65,1	16	10,9	12	8,2	15	10,2
Ált.orvos szak	16	2,8	307	53,5	105	18,3	52	9,1	94	16,3
Fogorvos III.	-	-	9	50,0	5	27,8	3	16,7	1	5,5
" IV.	-	-	11	55,0	5	25,0	-	-	4	20,0
" V.	-	-	15	68,3	5	22,7	1	4,5	1	4,5
Fogorvos szak	-	-	35	58,3	15	25,0	4	6,7	6	10,0
Orvoskar	16	2,5	342	54,0	120	18,9	56	8,9	100	15,7
Gyógyszerész I.	-	-	22	40,7	8	14,8	2	3,7	22	40,8
" II.	-	-	35	51,5	9	13,2	12	17,6	12	17,6
" III.	-	-	57	95,0	2	3,3	-	-	1	1,7
" IV.	4	7,1	39	69,6	5	8,9	6	10,7	2	3,6
Gyógyszerészkar	4	1,7	153	64,2	24	10,1	20	8,4	37	15,2
Összesen:	20	2,3	495	56,8	144	16,5	76	8,7	137	15,7

Az ösztöndíjrendelet megújítását az is indokolta, hogy az állam fokozott mértékben kíván segítséget nyújtani a hallgatóknak tanulmányaik elvégzéséhez, ugyanakkor ezt fokozottabb mértékben tudatosítja is. Ennek megvalósulását kerestem, amikor a következő kontroll kérdés került az ivre. A rendelet által meghatározott támogatási formák ismerete pontatlan, felületes, mindössze 18,4 % a helyes válasz, 28,3 % egyáltalán nem válaszolt. Itt tehát még komoly tennivalók vannak.

A szocialista társadalomban a felsőoktatási intézmények hallgatói helyzetének meghatározása és annak tudatosítása a politikai nevelés fontos eszköze. Elengethetetlen, hogy a fiatal szakember végzés után tisztán lássa a diploma megszerzésének egyéni és társadalmi összetevőit.

Ugyanakkor a válaszokból kitűnik; a közvetett, nem készpénzben realizálódó segítséget /tandíjmentesség, kedvezményes tankönyv utalvány stb./ magától értetődőnek, az egyetemi évek természetes velejáróinak tartják. Számukra ez nem vivmány.

"A szocializmus jelenlegi viszonyai számukra természetes életközeg, amelyet nem a multhoz, hanem saját magához, önnön lehetőségeihez viszonyítanak." /MSZMP KB Ifjúságpolitikai Határozat; Acél György/

Ezek után nézzük a reális értékelést. Ismerik-e a hallgatók az új ösztöndíjrendeletet, vagy nem? Igen

felületesen, egy-egy részletét, vagy egyáltalán nem. Ezért továbbra is minden alkalmat, lehetőséget fel kell használni arra, hogy ismertessük, értelmezzük, tudatosítsuk azt/03,4./.

5./ Milyen közvetlen és közvetett állami támogatásban
részesülhet egyetemünk hallgatósága?

Kar, szak, évfolyam	Az adott válasz								Nem válaszolt	
	helyes		részben helyes		nem helyes		"nem tudom"			
	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%
Orvos I.	16	13,8	23	19,8	7	6,0	4	3,5	66	56,9
" II.	19	21,4	44	49,4	7	7,9	12	13,5	7	7,9
" III.	28	22,4	52	41,6	9	7,2	13	10,4	23	18,4
" IV.	31	31,6	18	18,4	12	12,2	11	11,2	26	26,5
" V.	30	20,6	33	22,6	21	14,4	17	11,6	45	32,8
Ált.orvos szak	124	21,6	170	29,6	56	9,7	57	9,9	167	29,1
Fogorvos III.	-	-	3	16,8	8	44,4	6	33,3	1	5,5
" IV.	12	54,5	4	18,2	1	4,5	-	-	5	22,7
" V.	3	15,0	8	40,0	1	5,0	3	15,0	5	25,0
Fogorvos szak	15	25,0	15	25,0	10	16,7	9	15,0	11	18,3
Orvoskar	139	21,9	185	29,2	66	10,4	66	10,4	178	28,1
Gyógyszerész I.	1	1,9	31	57,4	9	16,7	-	-	13	24,1
" II.	6	8,7	19	28,0	18	26,5	8	11,8	17	25,0
" III.	7	11,7	11	18,3	18	30,0	-	-	24	40,0
" IV.	7	12,5	16	28,6	15	26,8	3	5,4	15	26,7
Gyógyszerészkar	21	8,8	77	32,5	60	25,2	11	4,6	69	28,9
Összesen:	160	18,4	262	30,0	126	14,5	77	8,8	247	28,3

Az ösztöndíjrendszer ismeretének vizsgálata az ellenőrző kérdésekre adott válaszok helyességének alapján.

Kar	A hallgatók válasza szerint	Az adott válaszok alapján									
		ismeri		részben ismeri		alig ismeri		nem ismeri			
		fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%
Orvos	ismeri	290	45,7	10	3,4	64	22,1	130	44,5	86	30,0
	részben, vagy nem	344	54,3	5	1,5	65	18,9	129	37,5	145	42,1
Összesen		634		15	2,4	129	20,3	259	40,9	231	36,4
Gyógy-szerész	ismeri	111	46,6	1	0,9	21	19,0	41	37,0	48	43,1
	részben, vagy nem	127	53,4	2	1,6	19	15,0	53	41,7	53	41,7
Összesen		238		3	1,2	40	16,8	94	39,5	101	42,5
Összegezve:		872		18	2,1	169	19,3	353	40,5	332	38,1

Milyen vélemény alakult ki a hallgatókban a rendeletről? Szükség volt-e a változtatásra, jobb-e ez, mint a régi? A válaszokat két szempontból néztem meg: Összességében, ahol az igen csak 51 % többségben jelentkezik, de mellette 26,2 % nem tudja, nincs összehasonlítási alapja. A régít már nem ismeri, az új rendelet még nem érinti.

Kiszűrve az utóbbiakat /I., II. évfolyam/ a mérvadó válaszok alapján kimutatható: a hallgatók jobbnak találják az ösztönzés jelenlegi rendszerét, bevezetése szükséges volt /04./.

A rendelet aláhuzza; elsődleges a fizikai dolgozó gyermekek, a gyengébb szociális körülmények között élők anyagi helyzetén javítani, tanulmányaik eredményes elvégzése érdekében.

Erről az alapról kiindulva dolgoztam fel a kapott válaszokat a megkérdezettek szociális kategóriája szempontjából is. Bár a táblázat /04,1./ szembetűnően igazolja az elv megvalósulását, az alábbiakban kiemelve szeretném néhány számadattal bizonyítani:

kat.:	I.	II.	III.	IV.	V.
-------	----	-----	------	-----	----

igen	82,3 %	69,6 %	50,0 %	57,0 %	50,0 %
------	--------	--------	--------	--------	--------

Azok helyeslik ezt a juttatási formát, akik számára minden szempontból előnyös. Sikerült tehát szelektálni; a különböző szociális alapokon álló hallgató, különböző mértékben részesül anyagi juttatásban /globálisan/, s így a fentiekből kitűnő fordított arány /növekvő - csökkenő párhuzam/ ismét igazolja: céljában, alapelveiben jó ez a rendelkezés.

Vannak azonban a végrehajtásnak olyan negatív adminisztratív kinövései, amelyekre feltétlenül fel kell figyelni, le kell faragni, mert megakadályozzák, hogy az elviekben jól megalapozott, a célkitűzésnek megfelelő forma az elvárások szerint realizálódjék.

6./ Az új ösztöndíjrendszer jobb-e a réginél?

Kar, szak, évfolyam	igen		nem		nem tudom		nem válaszolt	
	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%
Orvos I.	27	23,3	9	7,7	69	59,5	11	9,5
" II.	45	50,6	14	15,6	30	33,8	-	-
" III.	85	68,0	20	16,0	19	15,2	1	0,8
" IV.	50	51,0	27	27,5	17	17,4	4	4,1
" V.	80	54,7	41	28,1	20	13,7	5	3,5
Ált. orvos szak	287	50,0	111	19,3	155	27,0	21	3,7
Fogorvos III.	5	27,8	9	50,0	4	22,2	-	-
" IV.	14	70,0	4	20,0	2	10,0	-	-
" V.	18	81,8	3	13,7	1	4,5	-	-
Fogorvos szak	37	61,7	16	26,7	7	11,6	-	-
Orvoskar	324	51,1	127	20,0	162	25,6	21	3,3
Gyógyszerész I.	10	18,5	-	-	38	70,4	6	11,1
" II.	34	50,0	10	14,8	18	26,5	6	8,7
" III.	39	65,0	13	21,7	6	10,0	2	3,3
" IV.	38	67,9	14	25,0	4	7,1	-	-
Gyógyszerészkar	121	50,8	37	15,5	66	27,7	14	6,0
Összesen:	445	51,0	164	18,8	228	26,2	35	4,0

Az I. és II. évfolyamok nélkül:

Összesen:	329	60,4	131	24,0	73	13,4	12	2,2
-----------	-----	------	-----	------	----	------	----	-----

6./ Az új ösztöndíjrendszer jobb-e a réginél?

Jövedelmi kategóriák szerint, az I. és II. évfolyamok nélkül.

Kar	Kategória Válasz	I.		II.		III.		IV.		V.	
		fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%
Orvos	igen	52	78,8	69	69,0	46	48,9	41	57,7	36	52,2
	nem	6	9,1	20	20,0	36	38,3	20	28,2	17	24,6
	nem tudom	8	12,1	11	11,0	12	12,8	10	14,1	16	23,2
Gyógy- szerész	igen	27	90,0	25	71,4	13	54,2	12	54,5	-	-
	nem	3	10,0	5	14,3	7	29,1	10	45,5	2	66,7
	nem tudom	-	-	5	14,3	4	16,7	-	-	1	33,3
Össz.:	igen	79	82,3	94	69,6	59	50,0	53	57,0	36	50,0
	nem	9	9,4	25	18,5	43	36,5	30	32,3	19	26,4
	nem tudom	8	8,3	16	11,9	16	13,5	10	10,7	17	23,6

Az állami támogatás igen lényeges megjelenési formája a szociális ösztöndíj. Ehhez elengedhetetlen a szociális besorolás. A kategorizálás a szülő, eltartó munkahelyén, ill. a tanácsnál kiadott jövedelmi igazolás alapján, az egy főre eső átlagjövedelem szerint történik. Ez az öt kategória határozza meg a szociális támogatás mértékét, az ösztöndíj szociális részének főkét; a szociális ösztöndíj összege, kollégiumi elhelyezés, térítés, étkezési díj stb.

Az egy éves tapasztalat azt mutatta, hogy a papíron feltüntetett körülmények igen gyakran ellentmondásba kerültek a valósággal. Az alacsony jövedelem igazolásokat a hallgató életmódja nem igazolja, ill. ellátottsága nem utal magas jövedelemre. Feltétlenül hátrányba kerülnek a fix fizetésből élők, akik az igazolásban feltüntetett összegen kívül egyéb jövedelemmel nem rendelkeznek.

Tekintettel arra, hogy a hétköznapiak folyamán e kérdésben gyakran alakultak ki parázs viták, megkérdeztem: valósnak tartod-e a jövedelmek igazolását? Nemleges válasz esetén részletezni kértem. A feleleteket ismét külön értékelem kategóriák szerint, s külön összességében.

A 874 hallgatóból 522, azaz 59,9 % nemmel válaszolt. Igen érdekes százalékos arányt kapunk a kategóriák emelkedésével: I. kategória 45,0 %, V. kategória 82,4 % tartja irreálisnak. Első ránézésre természetesnek tűnik, magas kategóriába került számára hátrányos, tiltakozik. De nézzünk egy konkrét példát:

Két megbecsült, jó szakmunkás kb. 5.000.- Ft-ot keres. A család kizárólag ebből az összegből él. Egy gyermek

van - V. kategóriába került. Nézzünk egy másik példát: Egy körzeti orvos, akinek megállapított alapbére ennél alacsonyabb, így gyermeke III., esetleg II. kategóriás lesz. Feltehető tehát a kérdés: az utóbbi hallgató van-e valóban jobban rászorulva kollégiumi elhelyezésre, méltányosabb támogatásra, vagy az előbbi? Reálisnak nevezhető-e az így létrejött, kialakult szociális helyzetkép? Ugy vélem, ennek további részletezése nem szükséges.

Kizárólag illusztrációként mellékelem azon foglalkozási ágak listáját, melyeknél a hallgatók szerint leggyakrabban a nem valóságos anyagi helyzetet tükröző jövedelem igazolás.

Szorosan ehhez a témához kapcsolódna a 9. kérdés, mely az eltartott nagyszülők száma felől érdeklődik. Ez elég komoly hibája a kérdőívnek, mivel jelenlegi helyén zavaró, megbontja a következő kérdéscsoport logikai egységét. Ez tulajdonképpen csak a 7. kérdés kiegészítéseként került a kérdőívre, alátámasztandó, hogy a szociális kategorizálás megvalósítása még nem gördülékeny, problémamentes része a rendeletnek. Az egy főre eső átlagjövedelem kiszámításakor az eltartott gyermekek száma a meghatározó, az egyéb eltartottak figyelmen kívül maradnak. A válaszokból a következő eredményre jutottam: a megkérdezettek 39,1 %-ánál, azaz 341 családnál növekszik az eltartottak száma egy, vagy két nagyszülővel. Ez feltétlenül figyelemre méltó arány.

7./ Valósnak tartod-e a jövedelmek igazolását?

Kar, szak, évfolyam	igen		nem		nem tudom		nem válaszolt	
	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%
Orvos I.	43	37,1	51	43,9	1	0,9	21	18,1
" II.	31	34,8	52	58,4	-	-	6	6,8
" III.	41	32,8	77	61,6	1	0,8	6	4,8
" IV.	18	18,4	75	76,5	-	-	5	5,1
" V.	31	21,2	110	75,4	1	0,7	4	2,7
Ált. orvos szak	164	28,5	365	63,7	3	0,5	42	7,3
Fogorvos III.	11	61,1	6	33,3	-	-	1	5,6
" IV.	8	40,0	12	60,0	-	-	-	-
" V.	11	50,0	9	40,9	-	-	2	9,1
Fogorvos szak	30	50,0	27	45,0	-	-	3	5,0
Orvoskar	194	30,6	392	61,8	3	0,5	45	7,1
Gyógyszerész I.	26	48,2	20	37,0	-	-	8	14,8
" II.	18	26,5	44	64,8	-	-	6	8,7
" III.	30	50,0	26	43,3	1	1,7	3	5,0
" IV.	15	26,8	40	71,4	-	-	1	1,8
Gyógyszerészkar	89	37,4	130	54,6	1	0,4	18	7,6
Összesen:	283	32,4	522	59,9	4	0,5	63	7,2

7./ Valósnak tartod-e a jövedelmek igazolását?

Jövedelmi kategóriák szerint.

Kar	Válasz	I.kat.		II.		III.		IV.		V.	
		fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%
Orvos	igen	38	46,9	50	40,0	53	36,8	25	25,0	20	17,7
	nem	43	53,1	75	60,0	91	63,2	75	75,0	93	82,3
Gyógy- szerész	igen	33	68,7	29	42,0	15	30,0	8	21,1	2	16,7
	nem	15	31,3	40	58,0	35	70,0	30	78,9	10	83,3
Össz.:	igen	71	55,0	79	40,7	68	35,1	33	23,8	22	17,6
	nem	58	45,0	115	59,3	126	64,9	105	76,2	103	82,4

7. Valósnak tartod-e a jövedelmek igazolását?

Válasz: nem. Milyen esetekben?

I. A valóságos jövedelem több az igazoltnál:

- Önálló /maszek/ kisiparos szülők
- Varrónő
- Az adóbevallás nem valós
- Termelőszövetkezeti tag szülők /elsősorban MgTsz, de ide tartoznak a KTSZ-tagok is/
- Háztáji gazdaság /szőlők/
- Mellékkeresettel rendelkező szülők /másodállás, külön munkák, magánjövedelmek, természetbeni juttatások/
- Orvos /magánpraxis, honorárium/
- Autószerelő
- TV-szerelő
- Nyelvtanárok különórái
- Borravalóval járó foglalkozások
- Albérlők tartása
- Prémium, mint többletjövedelem
- Általában a nem fix fizetésből élő szülők
- Mezőgazdasági dolgozók /parasztok, földművesek/
- Termelők /egyéniileg gazdálkodók/
- Szabadfoglalkozásuak
- Ügyvéd szülő
- Kereskedő szülő
- Gebines szülő
- Magánzók
- Ingatlan jövedelem
- Tanácsi dolgozók

- Könyvelők
- TSz-elnök
- Általában a 0-500 Ft-ig terjedő kategóriában lévő hallgatók szülei
- Az életmód nem igazolja a szerény jövedelmet
- I. kategória - saját autóval
- Hamis jövedelemigazolások /visszaélések, összeköttetések, sógor-koma/
- Nem ellenőrzik a jövedelem kimutatást. /Van-e rá mód?/
- "A fizetést igazolják, nem a jövedelmet."

II. A valóságos jövedelem kevesebb az igazoltnál, vagy több főre oszlik:

- Fix fizetésnél a kimutatott kereset több, mint amit kézhez kapnak /a levonásokat is beszámítják/
- Jutalmak egy évben egyszer vannak, kritikus időben beszámítják
- Pedagógusok tulórái a kritikus időre esnek /vizsgaidőszak/
- Gyárakban a negyedév végi tulórák
- Az ügyeleti díjat is beszámítják
- Vidéki pedagógus illetményföldje után magas jövedelmet állapítanak meg
- Nem vették figyelembe a progresszív adót
- Idénymunkások jövedelme nem állandó, a II.félévre új megállapítás kellene
- A tavaszi-nyári jövedelem magasabb, mint az őszi-téli
- A jövedelem is közben jelentősen csökken, vagy nő

- A szülő októberben nyugdíjba megy, de csak jövő szeptemberben lehet módosítani a besorolást
- Nagyszülőket és egyéb munkaképtelen, idős rokonokat számítsák bele az eltartottak számába
- Vegyék figyelembe, ha a szülő több éve beteg
- Vegyék figyelembe, hogy a városi élet drágább, mint a vidéki
- A család rezsi-kiadása elveszi az egy főre eső jövedelem egy részét
- Vegyék figyelembe, ha a hallgató albérletben lakik
- Vegyék figyelembe az adott anyagi körülményeket is
- Több támogatást adjanak, ha a férj és a feleség is hallgató.
- A kategória-határok túl merevek /a családfő 100 Ft-os fizetésemelése azt eredményezheti, hogy a hallgató 250 Ft-tal több kollégiumi díjat fizet/

9./ Hány nagyszülőt /közeli rokont/ tartanak el szüleid?

Kar, szak, évfolyam	senkit		egyet		többet	
	fő	%	fő	%	fő	%
Orvos I.	79	68,1	18	15,6	19	16,3
" II.	58	65,2	24	27,0	7	7,8
" III.	65	52,0	35	28,0	25	20,0
" IV.	51	52,1	30	30,6	17	17,3
" V.	89	61,0	34	23,2	23	15,8
Ált.orvos szak	342	59,6	141	24,6	91	15,8
Fogorvos III.	11	61,1	4	22,2	3	16,7
" IV.	13	65,0	5	25,0	2	10,0
" V.	9	40,9	11	50,0	2	9,1
Fogorvos szak	33	55,0	20	33,3	7	11,7
Orvoskar	375	59,1	161	25,4	98	15,5
Gyógyszerész I.	31	57,4	18	33,4	5	9,2
" II.	48	70,6	16	23,6	4	5,8
" III.	37	61,7	19	31,6	4	6,7
" IV.	40	71,4	12	21,5	4	7,1
Gyógyszerészkar	156	65,5	65	27,3	17	7,2
Összesen:	531	60,9	226	25,9	115	13,2

A következő kérdéscsoport az általánostól a konkrét felé halad. A rendelet milyen konkrét anyagi támogatást jelent egy-egy hallgató számára és összességében; milyen kapcsolatban áll ez a tanulmányi eredmények javulásával, hatásfoka magasabb-e, mint az előző?

A megkérdezettek a következő fajta anyagi juttatásban részesülnek /06./:

Tanulmányi ösztöndíj	51,5 %
Szociális ösztöndíj	66,2 %
Rendkívüli szociális segély	21,1 %
Népköztársasági ösztöndíj	0,1 %
HM ösztöndíj	0,7 %
Társadalmi ösztöndíj	4,8 %
Eü.M. ösztöndíj	0,3 %

A megkérdezett hallgatók /872/ közül 772, azaz 88,5 % részesül valamilyen típusú pénzbeli támogatásban.

A táblázat vízszintes tagolódását követve, ha egymás mellé helyezzük az összesítéseket, a valóság tökéletes tükrét kapjuk. Az Orvoskaron 58,8 % részesül szociális ösztöndíjban, ugyanakkor a Gyógyszerészskaron, amely elismerten gyengébb anyagi körülmények között élő hallgatókból áll, 85,7 %. A tanulmányi ösztöndíjban részesülők száma az utóbbin 41,2 % /98 fő/, az Orvoskaron 55,4 % /351 fő/. Az összefüggések itt nyilvánvalóak, a következtetések megtétele nem szükségszerű. Bizonyítékul szolgál ehhez a 06.1/1. és a 06.1/2. táblázatban megtör-

tént kategóriák szerinti megoszlás %-os összesítése is. Az említett táblázatok alapján önmagától adódik, hogy egy-egy szempontot ismét összevevsek, s újabb adatokat nyerjek.

Tanulmányi ösztöndíj és szociális kategória közötti összefüggés karonként /06.2; 06.2/1; 06.2/2./.

Orvoskar - ösztöndíjra jogosultak közül Gyógyszerészkar

	<u>részesül</u>	<u>nem részesül</u>	<u>részesül</u>	<u>nem részesül</u>
I.kat.	66,2 %	33,8 %	46,5 %	53,5 %
V.kat.	68,9 %	31,1 %	12,5 %	87,5 %

Szembetűnő eltérés tapasztalható a karok között a részesülők, ill. nem részesülők kategória arányában. Ennek okát elsősorban a két kar összetételi különbségében látom. Ha ugyanezt megnézzük összegyvetemi szinten, ez a jelentős eltérés nem észlelhető.

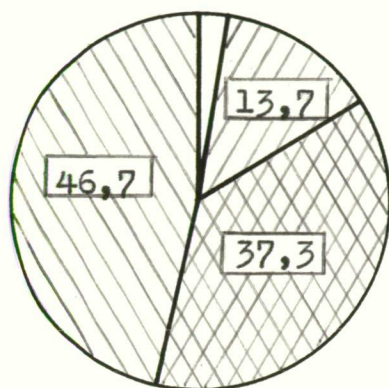
	<u>részesül</u>	<u>nem részesül</u>
I.kat.	59,4 %	40,6 %
V.kat.	64,9 %	35,1 %

8./ Milyen összegű állami támogatást kapsz?

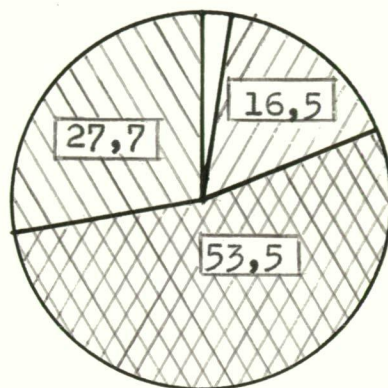
A pénzbeli támogatásban részesülő hallgatók megoszlása a támogatás fajtája szerint; 100 % = 872 fő.

Kar, szak, évfolyam	Tanulmányi ö.d.		Szociális ö.d.		Rendkívüli szoci. segély		Egyéb		Összesen kap	
	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%
Orvos I.	-	-	76	65,5	21	18,1	4	3,5	79	68,1
" II.	57	64,0	50	56,0	22	25,0	8	9,0	80	90,0
" III.	78	62,4	76	60,8	20	16,0	2	1,6	108	86,4
" IV.	63	64,3	66	67,3	18	18,4	8	8,2	87	88,8
" V.	112	76,7	99	67,8	41	28,1	18	12,3	138	94,6
Ált. orvos szak	310	54,0	327	57,0	122	21,2	40	7,0	492	85,7
Fogorvos III.	9	50,0	14	77,8	2	11,1	-	-	17	94,4
" IV.	16	80,0	16	80,0	3	15,0	1	5,0	20	100,0
" V.	16	72,7	16	72,7	9	40,9	3	13,7	21	95,5
Fogorvos szak	41	68,3	46	76,7	14	23,3	4	6,7	58	96,7
Orvoskar	351	55,4	373	58,8	136	21,4	44	7,0	550	86,7
Gyógyszerész I.	-	-	47	87,0	13	24,1	1	1,9	49	90,8
" II.	29	42,6	59	86,7	10	14,8	6	8,7	62	91,3
" III.	31	51,7	48	80,0	7	11,7	4	6,7	56	93,3
" IV.	38	67,9	50	89,3	18	32,2	7	12,5	55	98,2
Gyógyszerészkar	98	41,2	204	85,7	48	20,2	18	7,6	222	93,3
Összesen:	449	51,5	577	66,2	184	21,1	62	7,1	772	88,5

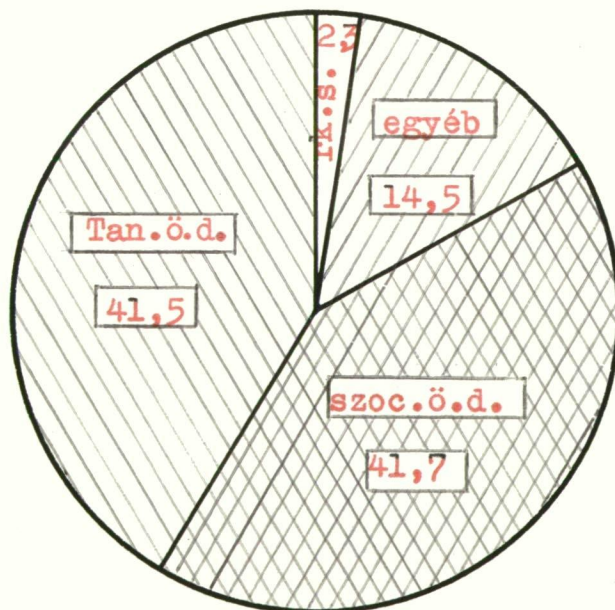
A megkérdezett hallgatók anyagi támogatásának megoszlása a támogatás fajtája szerint. /%-ban kimutatva/

Orvoskar

Gyógyszerészkar

Összesen

A SZOTE-n megkérdezett hallgatók közül pénzbeli támogatásban részesülők száma és megoszlása jövedelmi kategóriák és a támogatás havi összege szerint.

Havi támogatás Ft	I.kat.		II.		III.		IV.		V.		Összesen	
	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%
10- 50	2	1,3	3	1,4	1	0,5					6	0,7
60- 100	2	1,3			21	10,1	50	37,6	5	6,7	78	10,0
110- 150			1	0,5	7	3,4	1	0,8	1	1,3	10	1,3
160- 200	2	1,3	26	12,1	52	25,1	8	6,0	13	17,3	101	12,9
210- 250	5	3,6	10	4,7	14	6,7	7	5,3	7	9,3	43	5,5
260- 300	27	18,3	35	16,3	7	3,4	11	8,3	14	18,7	94	12,1
310- 350	19	12,8	21	10,0	10	4,8	8	6,0	8	10,7	66	8,5
360- 400	9	6,1	5	2,3	14	6,7	10	7,5	10	13,3	48	6,2
410- 450	2	1,3	14	6,4	21	10,1	8	6,0	8	10,7	53	6,8
460- 500	6	4,1	19	8,8	16	7,7	6	4,5	5	6,7	52	6,7
510- 550	11	7,4	16	7,4	6	2,9	10	7,5			43	5,5
560- 600	10	6,7	12	5,6	14	6,7	3	2,3			39	5,0
610- 650	15	10,1	14	6,4	8	3,8					37	4,7
660- 700	9	6,1	11	5,1	5	2,4			1	1,3	26	3,3
710- 750	7	4,8	12	5,6							19	2,4
760- 800	5	3,6	3	1,4	1	0,5					9	1,2
810- 850	2	1,3	1	0,5							3	0,4
860- 900			1	0,5							1	0,1
910- 950												
960-1000	1	0,7									1	0,1
1010-1050			1	0,5	1	0,5					2	0,3
Népközt. ö.d.			1	0,5							1	0,1
HM.ö.d.			2	0,9	1	0,5	2	1,5	1	1,3	6	0,7
Társad. ö.d.	13	8,8	8	3,7	7	3,4	8	6,0	2	2,7	38	4,8
Eü. ö.d.	1	0,7					1	0,8			2	0,3
Összesen:	148	19,0	216	27,8	206	26,5	133	17,1	75	9,6	778	100,0

Az Orvoskaron megkérdezett hallgatók közül pénzbeli támogatásban részesülők száma és megoszlása jövedelmi kategóriák és a támogatás havi összege szerint.

Havi támogatás Ft	I. kat.		II.		III.		IV.		V.		Összesen	
	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%
10- 50	2	2,2	3	2,2							5	0,9
60- 100	2	2,2			16	10,3	32	33,3	5	6,7	55	9,9
110- 150			1	0,7	6	3,9			1	1,3	8	1,4
160- 200			16	11,5	35	22,6	7	7,3	13	17,6	71	12,8
210- 250	5	5,4	6	4,3	9	5,8	4	4,2	7	9,5	31	5,6
260- 300	9	9,8	15	10,8	7	4,5	8	8,3	14	18,9	53	9,5
310- 350	10	10,9	11	7,9	4	2,6	6	6,3	8	10,7	39	7,0
360- 400	6	6,5	4	2,9	10	6,4	6	6,3	9	12,2	35	6,3
410- 450	2	2,2	9	6,5	16	10,3	6	6,3	8	10,7	41	7,4
460- 500	4	4,3	14	10,1	13	8,4	5	5,2	5	6,7	41	7,4
510- 550	7	7,6	12	8,6	6	3,9	10	10,4			35	6,3
560- 600	7	7,6	7	5,0	13	8,4	2	2,1			29	5,2
610- 650	12	13,0	11	7,9	8	5,2					31	5,6
660- 700	9	9,8	9	6,5	4	2,6			1	1,3	23	4,1
710- 750	7	7,6	9	6,5							16	2,9
760- 800	2	2,2	1	0,7	1	0,6					4	0,7
810- 850	1	1,1	1	0,7							2	0,4
860- 900												
910- 950												
960-1000	1	1,1									1	0,2
1010-1050			1	0,7	1	0,6					2	0,4
Népközt. ö.d.			1	0,7							1	0,2
HM. ö.d.			2	1,4	1	0,6	2	2,1	1	1,3	6	1,1
Társad. ö.d.	6	6,5	6	4,3	4	2,6	7	7,3	2	2,7	25	4,5
Eü. ö.d.							1	1,0			1	0,2
Összesen	92	16,6	139	25,0	154	27,8	96	17,3	74	13,3	555	100,0

A Gyógyszerészkaron megkérdezett hallgatók közül pénzbeli támogatásban részesülők száma és megoszlása jövedelmi kategóriák és a támogatás havi összege szerint.

Havi támogatás Ft	I. kat.		II.		III.		IV.		V.		Összesen	
	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%
10- 50					1	2,0					1	0,4
60- 100					5	9,6	18	48,7			23	10,3
110- 150					1	2,0	1	2,7			2	0,7
160- 200	2	3,6	10	13,0	17	32,7	1	2,7			30	13,4
210- 250			4	5,2	5	9,6	3	8,1			12	5,4
260- 300	18	32,7	20	26,0			3	8,1			41	18,4
310- 350	9	16,4	10	13,0	6	10,9	2	5,4			27	12,1
360- 400	3	5,5	1	1,3	4	7,3	4	10,8	1	100,0	13	5,8
410- 450			5	6,5	5	9,6	2	5,4			12	5,4
460- 500	2	3,6	5	6,5	3	5,5	1	2,7			11	4,9
510- 550	4	7,3	4	5,2							8	3,6
560- 600	3	5,5	5	6,5	1	2,0	1	2,7			10	4,5
610- 650	3	5,5	3	3,9							6	2,7
660- 700			2	2,6	1	2,0					3	1,3
710- 750			3	3,9							3	1,3
760- 800	3	5,5	2	2,6							5	2,2
810- 850	1	2,0									1	0,4
860- 900			1	1,3							1	0,4
910- 950												
960-1000												
1010-1050												
Népközt. ö.d.												
HM. ö.d.												
Társad. ö.d.	7	12,7	2	2,6	3	5,5	1	2,7			13	5,8
Eü. ö.d.	1	2,0									1	0,4
Összesen:	56	25,1	77	34,6	52	23,3	37	16,6	1	0,4	223	100,0

A SZOTE megkérdezett, tanulmányi ösztöndíjban részesülő hallgatóinak jövedelem kategóriákon belüli megoszlása az ösztöndíj nagysága szerint. /I. évfolyam nélkül./

Havi tan.ö.d. Ft	I.kat.		II.		III.		IV.		V.		Összesen	
	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%
100	5	6,8	8	6,8	8	7,3	6	7,9	5	7,0	32	7,1
150	2	2,8	14	12,0	11	10,1	6	7,9	1	1,4	34	7,6
200	5	6,8	21	18,0	18	16,5	14	18,4	13	18,0	71	15,9
250	17	23,3	16	13,7	17	15,6	8	10,5	8	11,1	66	14,8
300	11	15,1	21	18,0	13	12,0	15	19,7	13	18,0	73	16,3
350	16	21,9	12	10,2	12	11,0	4	5,3	8	11,1	52	11,6
400	9	12,3	12	10,2	9	8,2	8	10,5	11	15,3	49	11,0
450	7	9,6	10	8,5	13	12,0	11	14,5	8	11,1	49	11,0
500	1	1,4	3	2,6	8	7,3	4	5,3	5	7,0	21	4,7

Az ösztöndíjban részesülők aránya:

Részesül	73	59,4	118	65,6	109	64,9	76	63,3	72	64,9	448	63,8
Nem részesül	50	40,6	62	34,4	59	35,1	44	36,7	39	35,1	254	36,2

Az Orvoskar megkérdezett, tanulmányi ösztöndíjban részesülő hallgatóinak jövedelmi kategóriákon belüli megoszlása az ösztöndíj nagysága szerint. /I. évfolyam nélkül./

Havi tan.ö.d. Ft	I.kat.		II.		III.		IV.		V.		Összesen	
	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%
100	2	3,8	4	4,7	6	7,0	6	10,3	5	7,0	23	6,5
150	1	1,9	9	10,6	3	3,5	2	3,4	1	1,4	16	4,5
200	4	7,5	17	20,0	15	17,4	11	19,0	13	18,3	60	17,0
250	10	18,9	10	11,7	13	15,1	6	10,3	8	11,3	47	13,3
300	9	17,0	14	16,5	10	11,6	10	17,3	13	18,3	56	15,8
350	14	26,4	12	14,1	11	12,8	3	5,2	8	11,3	48	13,6
400	7	13,2	9	10,6	8	9,3	6	10,3	10	14,1	40	11,3
450	6	11,3	8	9,4	13	15,1	11	19,0	8	11,3	46	13,0
500	-	-	2	2,4	7	8,2	3	5,2	5	7,0	17	4,8

Az ösztöndíjban részesülők aránya:

Részesül	53	66,2	85	71,4	86	68,2	58	64,4	71	68,9	353	68,2
Nem részesül	27	33,8	34	28,6	40	31,8	32	35,6	32	31,1	165	31,8

A Gyógyszerészkar megkérdezett, tanulmányi ösztöndíjban részesülő hallgatóinak jövedelem kategóriákon belüli megoszlása az ösztöndíj nagysága szerint. /I. évfolyam nélkül./

Havi tan.ö.d. Ft	I. kat.		II.		III.		IV.		V.		Összesen	
	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%
100	3	15,0	4	12,5	2	8,7	-	-	-	-	9	9,6
150	1	5,0	5	15,6	8	34,8	4	22,2	-	-	18	19,1
200	1	5,0	4	12,5	3	13,0	3	16,7	-	-	11	11,7
250	7	35,0	6	18,8	4	17,3	2	11,1	-	-	19	20,2
300	2	10,0	7	21,9	3	13,0	5	27,8	-	-	17	18,1
350	2	10,0	-	-	1	4,4	1	5,5	-	-	4	4,3
400	2	10,0	3	9,4	1	4,4	2	11,1	1	100,0	9	9,6
450	1	5,0	2	6,2	-	-	-	-	-	-	3	3,2
500	1	5,0	1	3,1	1	4,4	1	5,5	-	-	4	4,3

Az ösztöndíjban részesülők aránya:

Részesül	20	46,5	33	54,0	23	58,4	18	60,0	1	12,5	95	51,6
Nem részesül	23	53,5	28	46,0	19	45,2	12	40,0	7	87,5	89	48,4

A SZOTE megkérdezett, szociális ösztöndíjban részesülő hallgatóinak jövedelem kategóriákon belüli megoszlása az ösztöndíj nagysága szerint.

Havi szoc.ö.d. Ft	I.kat.		II.		III.		IV.		V.		Összesen	
	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%
100	1	0,7	2	1,0	52	27,2	93	98,0	-	-	148	24,2
150	-	-	-	-	-	-	1	1,0	-	-	1	0,2
200	14	10,7	61	31,3	132	69,1	-	-	-	-	207	33,8
250	7	5,4	1	0,5	4	2,1	-	-	-	-	12	1,9
300	109	83,2	130	66,7	3	1,6	1	1,0	-	-	243	39,7
350	-	-	1	0,5	-	-	-	-	-	-	1	0,2

Az Orvoskar megkérdezett, szociális ösztöndíjban részesülő hallgatóinak jövedelem kategóriákon belüli megoszlása az ösztöndíj nagysága szerint.

Havi szoc.ö.d. Ft	I. kat.		II.		III.		IV.		V.		Összesen	
	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%
100	1	1,2	2	1,7	44	30,3	62	98,4	-	-	109	26,6
150	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
200	10	12,2	42	35,0	95	65,5	-	-	-	-	147	36,0
250	4	4,9	-	-	4	2,8	-	-	-	-	8	1,9
300	67	81,7	75	62,5	2	1,4	1	1,6	-	-	145	35,3
350	-	-	1	0,8	-	-	-	-	-	-	1	0,2

A SZOTE megkérdezett rendkívüli szociális segélyben részesített hallgatóinak jövedelem kategóriákon belüli megoszlása a juttatott segély nagysága szerint.

Félévi rk.szoc. segély Ft	I.kat.		II.		III.		IV.		V.		Összesen	
	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%
100	3	4,5	11	14,7	21	50,0	1	50,0	1	100,0	37	19,8
150	11	16,4	22	29,3	12	28,5	-	-	-	-	45	24,1
200	23	34,3	29	38,6	8	19,1	1	50,0	-	-	61	32,6
250	11	16,4	4	5,3	-	-	-	-	-	-	15	8,0
300	14	20,9	5	6,7	1	2,4	-	-	-	-	20	10,6
350	1	1,5	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0,6
400	2	3,0	2	2,7	-	-	-	-	-	-	4	2,1
450	1	1,5	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0,6
500	1	1,5	2	2,7	-	-	-	-	-	-	3	1,6

Az Orvoskar megkérdezett, rendkívüli szociális segélyben részesült hallgatóinak jövedelem kategórián belüli megoszlása a juttatott segély megoszlása szerint.

Félévi rk.szoc. seg.Ft	I. kat.		II.		III.		IV.		V.		Összesen	
	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%
100	3	6,4	9	17,0	19	52,8	1	50,0	1	100,0	33	23,7
150	7	15,0	12	22,6	10	27,7	-	-	-	-	29	20,9
200	16	34,0	22	41,5	6	16,7	1	50,0	-	-	45	32,4
250	8	17,0	4	7,5	-	-	-	-	-	-	12	8,6
300	11	23,4	3	5,7	1	2,8	-	-	-	-	15	10,8
350	1	2,1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0,7
400	1	2,1	2	3,8	-	-	-	-	-	-	3	2,2
450	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
500	-	-	1	1,9	-	-	-	-	-	-	1	0,7

A Gyógyszerészkar megkérdezett, rendkívüli szociális segélyben részesült hallgatóinak jövedelem kategóriákon belüli megoszlása a juttatott segély nagysága szerint.

Félévi rk.szoc. segély Ft	I.kat.		II.		III.		IV.		V.		Összesen	
	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%
100	-	-	2	9,1	2	33,3	-	-	-	-	4	8,3
150	4	20,0	10	45,5	2	33,3	-	-	-	-	16	33,3
200	7	35,0	7	31,8	2	33,3	-	-	-	-	16	33,3
250	3	15,0	-	-	-	-	-	-	-	-	3	6,4
300	3	15,0	2	9,1	-	-	-	-	-	-	5	10,4
350	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
400	1	5,0	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2,1
450	1	5,0	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2,1
500	1	5,0	1	4,5	-	-	-	-	-	-	2	4,1

Hatott-e az új ösztöndíjrendszer tanulmányi munkára? /08. - 09.1./ Az új rendszer bevezetése óta javult-e tanulmányi eredményed? Az ösztönző jelleg a válaszok alapján nem érvényesül megfelelően. Mindössze egyharmada válaszolt igennel, a többiek tagadják, hogy kihatással lenne szorgalmukra, vagy eredményeikre. A számszerű adatok valóban igen negatív képet mutatnak. Utalnom kell azonban néhány személyes beszélgetésre. Többen azt mondták, még ha névtelenül válaszol is, kellemtelen bevallani, hogy anyagi érdekeltségből komolyabban veszi a tanulást.

Természetesen a kérdést ilyen egyszerűen lezárni nem lehet. A reális képhez több tényezőt kell felsorolni.

A minisztérium által megállapított ösztöndíj keret emelkedése feltétlenül a pozitív hatást igazolja. Annyira, hogy még szüknek is bizonyult az anyagi lehetőség, de a minisztérium leszögezte, hogy a javuló tanulmányi átlagok arányában hajlandó a tanulmányi fedezetet biztosítani. Ez természetes, hiszen az új rendelkezés ilyen céllal született, tehát az eredmények javulását várjuk, arra feltétlenül számítunk.

A megkérdezettek 51,5 %-a részesül tanulmányi ösztöndíjban, tehát a Szegedi Orvostudományi Egyetemen a hallgatóknak több, mint fele minimum jórendű lett, mely igen figyelemre méltó eredmény. Ennek ellenére meg kell állapítani, hogy a rendelet hatásosságának teljes kiaknázásában előbbre kell lépni, mégpedig a tudatosítás

alapján. Amint az eléri nevelési célkitűzéseit, mindennapos gyakorlattá válik, s alapelvei mindenki számára tisztázottak, elfogadottak lesznek, ez az arány feltétlenül jobb lesz.

Itt vetődik fel az anyagi ösztönzés helyessége mind társadalmi, mind nevelési szempontból. Ezzel kapcsolatos vélemények taglalására a későbbiekben térek ki, s ugyanott taglalom saját álláspontomat.

10./ Hatott-e az új ösztöndíjrendszer tanulmányi munkára?

Kar, szak, évfolyam	Igen		Nem		Részben		Nem válaszolt	
	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%
Orvostan I.	-	-	-	-	-	-	116	100,0
" II.	34	38,2	52	58,4	3	3,4	-	-
" III.	39	31,2	83	66,4	1	0,8	2	1,6
" IV.	24	24,5	72	73,5	-	-	2	2,0
" V.	50	34,2	93	63,7	-	-	3	2,1
Ált. orvos szak	147	25,6	300	52,3	4	0,7	123	21,4
Fogorvos III.	8	44,4	10	55,6	-	-	-	-
" IV.	9	45,0	11	55,0	-	-	-	-
" V.	15	68,3	7	31,7	-	-	-	-
Fogorvos szak	32	53,3	28	46,7	-	-	-	-
Orvoskar	179	28,2	328	51,8	4	0,6	123	19,4
Gyógyszerész I.	9	16,7	12	22,2	-	-	33	61,1
" II.	28	41,2	35	51,5	2	2,9	3	4,4
" III.	23	38,3	35	58,4	-	-	2	3,3
" IV.	16	28,6	37	66,0	-	-	3	5,4
Gyógyszerészkar	76	32,0	119	50,0	2	0,8	41	17,2
Összesen:	255	29,2	447	51,3	6	0,7	164	18,8

Az I. évfolyamok nélkül:

Összesen:	246	35,0	435	61,9	6	0,9	15	2,1
-----------	-----	------	-----	------	---	-----	----	-----

10./ Hatott-e az új ösztöndíjrendszer tanulmányi munkára?
Jövedelmi kategóriák szerint az I. és II. évfolyamok nélkül.

Kar	Válasz	I. kat.		II.		III.		IV.		V.	
		fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%
Orvos	Igen	34	51,5	45	44,6	28	29,5	19	26,4	11	15,9
	Nem	32	48,5	56	55,4	67	70,5	53	73,6	58	84,1
Gyógy- szerész	Igen	13	44,8	9	26,5	7	30,4	10	45,4	-	-
	Nem	16	55,2	25	73,5	16	69,6	12	54,6	3	100,0
Összesen	Igen	47	49,5	54	40,0	35	29,7	29	30,8	11	15,3
	Nem	48	50,5	81	60,0	83	70,3	65	69,4	61	84,7

11./ Az új rendszer bevezetése óta javult-e tanulmányi eredményed?

Kar, szak, évfolyam	Igen		Nem		Részben		Nem válaszolt	
	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%
Orvos I.	-	-	-	-	-	-	116	100,0
" II.	27	30,3	57	64,0	-	-	5	5,7
" III.	40	32,0	80	64,0	1	0,8	4	3,2
" IV.	32	32,7	65	66,3	-	-	1	1,0
" V.	67	45,9	75	51,4	-	-	4	2,7
Ált. orvos szak	166	28,9	277	48,2	1	0,2	130	22,7
Fogorvos III.	11	61,1	6	33,3	-	-	1	5,6
" IV.	12	60,0	8	40,0	-	-	-	-
" V.	14	63,7	8	36,3	-	-	-	-
Fogorvos szak	37	61,7	22	36,7	-	-	1	1,7
Orvoskar	203	32,0	299	47,1	1	0,2	131	20,7
Gyógyszerész I.	-	-	-	-	-	-	54	100,0
" II.	12	17,6	52	76,5	-	-	4	5,9
" III.	26	43,3	32	53,4	-	-	2	3,3
" IV.	24	43,0	27	48,1	-	-	5	8,9
Gyógyszerészkar	62	26,0	111	46,7	-	-	65	27,3
Összesen:	265	30,4	410	47,0	1	0,1	196	22,5

Az I. évfolyamok nélkül:

Összesen	265	37,8	410	58,4	1	0,1	26	3,7
----------	-----	------	-----	------	---	-----	----	-----

11./ Az új rendszer bevezetése óta javult-e tanulmányi eredményed? Jövedelmi kategóriák szerint az I. és II. évfolyamok nélkül.

Kar	Válasz	I.kat.		II.		III.		IV.		V.	
		fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%
Orvos	Igen	30	46,9	42	41,6	40	43,0	30	42,3	26	36,6
	Nem	34	53,1	59	58,4	53	57,0	41	57,7	45	63,4
Gyógyszer- rész	Igen	16	53,3	12	34,3	10	50,0	11	52,4	1	33,3
	Nem	14	46,7	23	65,7	10	50,0	10	47,6	2	66,7
Összesen	Igen	46	48,9	54	39,7	50	44,2	41	44,5	27	36,5
	Nem	48	51,1	82	60,3	63	55,8	51	55,5	47	63,5

A tanulmányi ösztöndíj összegével globálisan 35,6 % elégedett, azonban a megkérdezettek 44 %-a nem részesül. Ha ezeket leszámítjuk, s csak a pályázók hányadát tekintjük, 63,6 %-os eredményt kapunk, tehát megfelelő többségi arányt.

A rendelet egyik alapvető célkitűzésének valóra-válását igazolja a 11.1 táblázatról leolvasható eredmény. Az alsó kategóriában a megkérdezett hallgatók 61,6 % /oh./; 53,9 % /gyh./, illetve összességében 59,0 %-ának jelent magasabb juttatást, míg pl. a IV. kategóriában csak 21,9 %-nak.

Tehát az állami támogatás elsősorban az alsó kategóriáknál jelentkezik fokozottabban; magasabb tanulmányi átlaggal magasabb összegű juttatásra pályázhat, s így a színvonal emelkedése is biztosított. Felmerülhet, hogy ez az eredmény esetleg a tanulmányi és szociális ösztöndíj összegének kiegyenlítődéséből származik, azonban az előzőekben tárgyalt 06.2, 06.2/1, 06.2/2. táblázatokban összegezett szempontok eredményei ezt megcáfolják.

Ha kategóriák szerint vizsgáljuk; anyagilag milyen javulást eredményezett e rendelet bevezetése, a következő számszerű adatokat kapjuk /11., 11.1/: az I. kategóriások 59 %-ánál több, míg a IV., V. kategóriában csak 21 - 26 %-ánál áll ez fenn.

12./ Elégedett vagy-e a tanulmányi ösztöndíjad összegével?

Kar, szak, évfolyam	Igen		Nem		Nem kap		Nem válaszolt	
	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%
Orvos I.	-	-	-	-	116	100,0	-	-
" II.	32	35,8	28	31,5	24	27,0	5	5,7
" III.	46	36,8	27	21,6	46	36,8	6	4,8
" IV.	40	40,8	25	25,5	29	29,6	4	4,1
" V.	88	60,5	33	22,6	21	14,4	4	2,7
Ált.orvos szak	206	35,9	113	19,7	236	41,1	19	3,3
Fogorvos III.	4	22,2	5	27,8	9	50,0	-	-
" IV.	10	50,0	5	25,0	4	20,0	1	5,0
" V.	14	63,7	5	22,7	3	13,7	-	-
Fogorvos szak	28	46,7	15	25,0	16	26,7	1	1,7
Orvoskar	234	36,9	128	20,2	252	39,8	20	3,1
Gyógyszerész I.	-	-	-	-	54	100,0	-	-
" II.	17	25,0	12	17,6	38	56,0	1	1,5
" III.	22	36,7	10	16,7	26	43,3	2	3,3
" IV.	37	66,0	5	9,0	14	25,0	-	-
Gyógyszerészkar	76	32,0	27	11,3	132	55,5	3	1,2
Összesen:	310	35,6	155	17,8	384	44,0	23	2,6

A "nem kap" rovatban szereplő hallgatók nélkül:

Összesen:	310	63,6	155	31,8			23	4,7
-----------	-----	------	-----	------	--	--	----	-----

13./ Anyagilag többet, vagy kevesebbet jelent számodra az új ösztöndíj elosztás?

Kar, szak, évfolyam	Ugyanannyi		Több		Kevesebb		Nem kap		Nem válaszolt	
	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%
Orvostan I.	-	-	-	-	-	-	-	-	116	100,0
" II.	29	32,6	20	22,4	10	11,2	9	10,1	21	23,6
" III.	47	37,6	37	29,6	17	13,6	17	13,6	7	5,6
" IV.	42	42,9	28	28,6	12	12,2	9	9,2	7	7,1
" V.	41	28,1	68	46,6	17	11,6	8	5,4	12	8,2
Ált.orvos szak	159	27,7	153	26,6	56	9,8	43	7,5	163	28,4
Fogorvos III.	11	61,1	1	5,6	4	22,2	1	5,5	1	5,6
" IV.	4	20,0	10	50,0	2	10,0	-	-	4	20,0
" V.	7	31,7	9	40,9	3	13,7	1	4,5	2	9,1
Fogorvos szak	22	36,7	20	33,3	9	15,0	2	3,3	7	11,7
Orvoskar	181	28,5	173	27,3	65	10,3	45	7,1	170	26,8
Gyógyszerész I.	-	-	-	-	-	-	-	-	54	100,0
" II.	25	36,8	14	20,7	9	13,2	6	8,7	14	20,5
" III.	33	55,0	15	25,0	4	6,7	4	6,7	4	6,6
" IV.	19	33,9	24	43,0	11	19,6	1	1,8	1	1,7
Gyógyszerészkar	77	32,3	53	22,3	24	10,1	11	4,6	73	30,7
Összesen:	258	29,6	226	25,9	89	10,2	56	6,4	243	27,9

13./ Anyagilag többet, vagy kevesebbet jelent számodra az új ösztöndíj elosztás? Jövedelmi kategóriák szerint, az I. évfolyamok nélkül.

Kar	Válasz	I. kat.		II.		III.		IV.		V.	
		fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%
Orvos	Ugyan- annyi	21	28,8	40	38,1	56	52,3	35	48,0	31	45,6
	Több	45	61,6	57	54,3	36	33,7	19	26,0	18	26,5
	Kevesebb	7	9,6	8	7,6	15	14,0	19	26,0	19	27,9
Gyógy- szerész	Ugyan- annyi	16	41,0	30	56,6	18	48,7	13	56,5	1	100,0
	Több	21	53,9	19	35,9	8	21,6	2	8,7	-	-
	Kevesebb	2	5,1	4	7,5	11	29,7	8	34,8	-	-
Összesen	Ugyan- annyi	37	33,0	70	44,3	74	51,4	48	50,0	32	46,4
	Több	66	59,0	76	48,1	44	30,5	21	21,9	18	26,1
	Kevesebb	9	8,0	12	7,6	26	18,1	27	28,1	19	27,5

A következő kérdéscsoport a KISZ-nek, mint társadalmi szervnek az ösztöndíjjal kapcsolatos érdekvédelmi, jogi tevékenységét, annak ismeretét, az arról alkotott véleményeket vizsgálja. Hasonlóan az első részhez, ellenőrző kérdések segítségével igyekeztem a tevékenység valóságos ismeretfokát felmérni. A rákérdezésre 26,3 % igennel válaszolt, ismertnek vélte azt, 29,1 % pedig részben ismertnek /12./. A valós eredményt az ellenőrző kérdésekre adott válaszok alapján kaptam meg /12.4./. A kontroll alapján:

7,3 % - ismeri
25,5 % - részben ismeri
42,0 % - alig ismeri.

Felelősségteljes, komoly munkát jelent a továbbiakban azt elérni, hogy a hallgatóság a legapróbb részletekig magáévá tegye mind a rendelkezést, mind pedig azt a rendszert, amelynek alapján az realizálódik.

A KISZ-nek ezirányu érdekvédelmi tevékenységének visszhangjára voltam kíváncsi a 19. kérdés megfogalmazásakor. Ennek helyességével kapcsolatos válaszok eltérőek, összességében 54,0 %-a jónak tartja, azonban 13,8 % nem válaszolt a kérdésre, amelynek indítóókaival érdemes foglalkozni. /Nem ismeri, nem mer, vagy nem kíván véleményt mondani./

Nézzük meg, hogy azok részéről, akik megfelelően ismerik a követelmény és pontrendszer, a KISZ-nek e területen kifejtett tevékenységét, milyen véleményt kaptam; 73,9 %-a jónak, reálisnak, ill. elfogadhatónak tartja azt.

A rendkívüli szociális segély elosztási módja
57,3 %-os arányban teljesen elfogadható, kimondottan
tagadó választ csak kis arányban nyertem.

14./ Ismered-e azt a pontrendszert, amely nálunk a lehetséges határokon belül megszabja a tanulmányi ösztöndíj összegét?

Kar, szak, évfolyam	Igen		Nem		Részben		Nem válaszolt	
	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%
Orvos I.	-	-	-	-	-	-	116	100,0
" II.	36	40,5	12	13,5	37	41,5	4	4,5
" III.	38	30,4	26	20,8	42	33,6	19	15,2
" IV.	28	28,6	24	24,5	36	36,7	10	10,2
" V.	61	41,8	19	13,0	46	31,5	20	13,7
Ált. orvos szak	163	28,4	81	14,1	161	28,0	169	29,5
Fogorvos III.	-	-	4	22,2	14	77,8	-	-
" IV.	8	40,0	3	15,0	7	35,0	2	10,0
" V.	11	50,0	3	13,7	4	18,2	4	18,1
Fogorvos szak	19	31,6	10	16,7	25	41,7	6	10,0
Orvoskar	182	28,7	91	14,4	186	29,3	175	27,6
Gyógyszerész I.	11	20,4	16	29,6	21	38,9	6	11,1
" II.	-	-	-	-	-	-	68	10,0
" III.	21	35,0	2	3,3	25	41,7	12	20,0
" IV.	15	26,8	15	26,8	22	39,3	4	7,1
Gyógyszerészkar	47	19,7	33	13,9	68	28,6	90	37,8
Összesen:	229	26,3	124	14,2	254	29,1	265	30,4

15./ A vezetőségi tag jól végzett munkája a pontrendszer szerint milyen értékű társadalmi munkával azonos?

Kar, szak, évfolyam	Az adott válasz						Nem válaszolt	
	Helyes		Nem helyes		Nem tudom			
	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%
Orvos I.	35	30,2	61	52,6	-	-	20	17,2
" II.	15	16,8	48	53,9	22	24,8	4	4,5
" III.	45	36,0	65	52,0	9	7,2	6	4,8
" IV.	29	29,6	54	55,1	10	10,2	5	5,1
" V.	51	35,0	66	45,2	14	9,6	15	10,2
Ált.orvos szak	175	30,5	294	51,2	55	9,6	50	8,7
Fogorvos III.	6	33,3	6	33,3	4	22,2	2	11,1
" IV.	7	35,0	7	35,0	5	25,0	1	5,0
" V.	11	50,0	8	36,3	1	4,6	2	9,1
Fogorvos szak	24	40,0	21	35,0	10	16,7	5	8,3
Orvoskar	199	31,4	315	49,7	65	10,2	55	8,7
Gyógyszerész I.	13	24,1	13	24,1	7	12,9	21	38,9
" II.	20	29,4	21	30,8	8	11,8	19	28,0
" III.	20	33,3	28	46,7	-	-	12	20,0
" IV.	21	37,5	12	21,5	6	10,7	17	30,3
Gyógyszerészkar	74	31,1	74	31,1	21	8,8	69	29,0
Összesen	273	31,3	389	44,6	86	9,9	124	14,2

16./ Hány pontot kaphatsz a félév folyamán agit. prop. munkáért, mennyit sportmunkáért?

Kar, szak, évfolyam	Az adott válasz								Nem válaszolt	
	Helyes		Részben helyes		Nem helyes		"Nem tudom"			
	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%
Orvos I.	28	24,2	42	36,2	13	11,2	2	1,7	31	26,7
" II.	18	20,3	16	18,0	14	15,7	32	35,9	9	10,1
" III.	55	44,0	10	8,0	23	18,4	23	18,4	14	11,2
" IV.	27	27,6	13	13,3	22	22,4	22	22,4	14	14,3
" V.	38	26,0	31	21,3	18	12,3	44	30,1	15	10,3
Ált.orvos szak	166	28,9	112	19,5	90	15,7	123	21,4	83	14,5
Fogorvos III.	6	33,3	-	-	3	16,7	6	33,3	3	16,7
" IV.	4	20,0	3	15,0	3	15,0	7	35,0	3	15,0
" V.	3	13,7	2	9,1	4	18,2	7	31,8	6	27,2
Fogorvos szak	13	21,7	5	8,3	10	16,7	20	33,3	12	20,0
Orvoskar	179	28,2	117	18,5	100	15,8	143	22,5	95	15,0
Gyógyszerész I.	7	12,9	9	16,7	19	35,2	5	9,2	14	26,0
" II.	21	30,8	7	10,3	15	22,1	8	11,8	17	25,0
" III.	8	13,3	2	3,3	27	45,0	6	10,0	17	28,4
" IV.	9	16,1	4	7,0	17	30,3	6	10,8	20	35,7
Gyógyszerészkar	45	18,9	22	9,2	78	32,8	25	10,5	68	28,6
Összesen:	224	25,7	139	15,9	178	20,4	168	19,3	163	18,7

17./ A pontrendszerben van-e különbség a 4,00- és 4,4
átlag között?

Kar, szak, évfolyam	Az adott válasz						Nem válaszolt	
	Helyes		Nem helyes		"Nem tudom"			
	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%
Orvos I.	31	26,7	72	62,1	2	1,7	11	9,5
" II.	31	34,8	49	55,1	9	10,1	-	-
" III.	44	35,2	66	52,8	7	5,6	8	6,4
" IV.	41	41,8	51	52,1	2	2,0	4	4,1
" V.	53	36,3	79	54,1	10	6,9	4	2,7
Ált.orvos szak	200	34,9	317	55,2	30	5,2	27	4,7
Fogorvos III.	5	27,8	11	61,1	1	5,6	1	5,5
" IV.	9	45,0	10	50,0	-	-	1	5,0
" V.	18	81,8	3	13,7	1	4,5	-	-
Fogorvos szak	32	53,3	24	4,0	2	3,3	2	3,3
Orvoskar	232	36,6	341	53,7	32	5,1	29	4,6
Gyógyszerész I.	39	72,3	10	18,5	-	-	5	9,2
" II.	46	67,5	10	14,8	5	7,4	7	10,3
" III.	24	40,0	33	55,0	-	-	3	5,0
" IV.	41	73,2	11	19,6	1	1,8	3	5,4
Gyógyszerészkar	150	63,0	64	26,9	6	2,5	18	7,6
Összesen:	382	43,8	405	46,5	38	4,3	47	5,4

A pontrendszer ismeretének vizsgálata az ellenőrző kérdésekre adott válaszok helyességének alapján.

Kar	A hallgatók válasza szerint	Az ellenőrző kérdésekre adott válaszok alapján									
		Ismeri		Részben ismeri		Alig ismeri		Nem ismeri			
		fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%
Orvos	Ismeri	182	39,2	23	12,7	58	31,9	70	38,4	31	17,0
	Részben, v. nem	281	60,7	16	5,7	55	19,6	118	42,0	92	32,7
"	összes	463		39	8,4	113	24,4	188	40,6	123	26,6
Gyógy-szerész	Ismeri	47	30,7	5	10,6	19	40,4	19	40,4	4	8,6
	Részben, v. nem	106	69,3	1	0,9	25	23,6	52	49,1	28	26,4
"	összes	153		6	3,9	44	28,8	71	46,4	32	20,9
Összesen:		616		45	7,3	157	25,5	259	42,0	155	25,2

18./ Felhasználta-e a vezetőség a rendelkezésére álló szubjektív pontkeretet?

Kar, szak, évfolyam	Igen		Nem		Részben		"Nem tudom"		Nem válaszolt	
	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%
Orvos I.	47	40,5	14	12,1	-	-	-	-	55	47,4
" II.	51	57,3	7	7,9	-	-	13	14,6	18	20,2
" III.	61	48,8	6	4,8	1	0,8	16	12,8	41	32,8
" IV.	29	29,6	11	11,2	2	2,0	27	27,6	29	29,6
" V.	46	31,5	21	14,4	-	-	28	19,1	51	35,0
Ált.orvos szak	234	40,8	59	10,3	3	0,5	84	14,6	194	33,8
Fogorvos III.	6	33,3	4	22,2	-	-	6	33,3	2	11,1
" IV.	5	25,0	2	10,0	-	-	8	40,0	5	25,0
" V.	10	45,5	1	4,6	-	-	5	22,7	6	27,2
Fogorvos szak	21	35,0	7	11,7	-	-	19	31,6	13	21,7
Orvoskar	255	40,2	66	10,4	3	0,5	103	16,2	207	32,7
Gyógyszerész I.	10	18,5	4	7,4	-	-	3	5,6	37	68,5
" II.	17	25,0	10	14,7	-	-	5	7,4	36	52,9
" III.	11	18,3	4	6,7	1	1,7	1	1,7	43	71,6
" IV.	9	16,1	5	8,9	-	-	6	10,7	36	64,3
Gyógyszerészkar	47	19,7	23	9,7	1	0,4	15	6,3	152	63,9
Összesen:	302	34,6	89	10,2	4	0,5	118	13,5	359	41,2

19./ Jónak tartod-e a KISZ-nek az ösztöndíj jelenlegi elosztási formájával kapcsolatos tevékenységét?

Kar, szak, évfolyam	Igen		Nem		Részben		Nem válaszolt	
	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%
Orvos I.	75	64,7	24	20,7	-	-	17	14,6
" II.	42	47,2	35	39,3	-	-	12	13,5
" III.	60	48,0	46	36,8	5	4,0	14	11,2
" IV.	43	43,9	37	37,8	16	16,3	2	2,0
" V.	75	51,4	57	39,0	-	-	14	9,6
Ált.orvos szak	295	51,4	199	34,6	21	3,7	59	10,3
Fogorvos III.	8	44,4	5	27,8	2	11,1	3	16,7
" IV.	5	25,0	10	50,0	1	5,0	4	20,0
" V.	15	68,3	5	22,7	-	-	2	9,0
Fogorvos szak	28	46,7	20	33,3	3	5,0	9	15,0
Orvoskar	323	50,9	219	34,5	24	3,8	68	10,8
Gyógyszerész I.	21	38,9	4	7,4	-	-	29	53,7
" II.	45	66,2	9	13,2	3	4,4	11	16,2
" III.	40	66,7	14	23,3	-	-	6	10,0
" IV.	42	75,0	8	14,3	-	-	6	10,7
Gyógyszerészkar	148	62,2	35	14,7	3	1,2	52	21,9
Összesen:	471	54,0	254	29,1	27	3,1	120	13,8

19./ Jónak tartod-e a KISZ-nek az ösztöndíj jelenlegi elosztási formájával kapcsolatos tevékenységét?

A pontverseny ismeretének befolyása a KISZ munka bírálatára.

Kar	A pontv.objek-tív ismeretének		Igen		Nem		Részben		Nem válaszolt	
	foka	fő	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%
Orvos	Ismeri	48	32	66,7	10	20,8	1	2,1	5	10,4
	Részben	158	84	53,2	42	26,6	4	2,5	28	17,7
	Alig	264	111	42,0	93	35,2	6	2,3	54	20,5
	Nem ismeri	164	58	35,3	60	36,6	6	3,7	40	24,4
Gyógy-szerész	Ismeri	17	16	94,1	1	5,9	-	-	-	-
	Részben	68	41	60,3	7	10,3	1	1,5	19	27,9
	Alig	102	60	58,8	18	17,7	1	0,9	23	22,6
	Nem ismeri	51	31	60,8	8	15,7	1	2,0	11	28,5
Össz.:	Ismeri	65	48	73,9	11	16,9	1	1,5	5	7,7
	Részben	226	125	55,3	49	21,7	5	2,2	47	20,8
	Alig	366	171	46,7	111	30,4	7	1,9	77	21,0
	Nem ismeri	215	89	41,4	68	31,6	7	3,3	51	23,7

19./ Jónak tartod-e a KISZ-nek az ösztöndíj jelenlegi elosztási formájával kapcsolatos tevékenységét?

Összehasonlítás a fenti kérdésre adott összes válasz, és azok válaszai között, akik a 4.sz. kérdésnél tévesen a KISZ-t nevezték meg a tanulmányi ösztöndíj összegének eldöntőjeként.

Kar	Válaszok	Igen		Nem		Részben		Nem válaszolt	
		fő	%	fő	%	fő	%	fő	%
Orvos	Az összes válasz	243	46,9	194	37,5	30	5,8	51	9,8
	4.-nél a KISZ-t nevezte meg	60	44,1	57	41,9	7	5,2	12	8,8
Gyógy-szerész	Az összes válasz	127	69,0	31	16,8	3	1,7	23	12,5
	4.-nél a KISZ-t nevezte meg	19	65,5	5	17,3	-	-	5	17,2
Összesen	Az összes válasz	370	52,7	225	32,1	33	4,7	74	10,5
	4.-nél a KISZ-t nevezte meg	79	47,9	62	37,6	7	4,2	17	10,3

20./ A rendkívüli szociális segély elosztásának jelenlegi formája megfelelő-e?

Kar, szak, évfolyam	Igen		Nem		Részben		Nem válaszolt	
	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%
Orvos I.	75	64,7	24	20,7	-	-	17	14,6
" II.	54	60,6	19	21,4	-	-	16	18,0
" III.	68	54,4	41	32,8	2	1,6	14	11,2
" IV.	44	44,9	41	41,8	7	7,1	6	6,2
" V.	74	50,7	60	41,1	4	2,7	8	5,5
Alt.orvos szak	315	54,9	185	32,2	13	2,3	61	10,6
Fogorvos III.	11	61,1	6	33,3	-	-	1	5,6
" IV.	7	35,0	11	55,0	-	-	2	10,0
" V.	16	72,7	5	22,7	-	-	1	4,6
Fogorvos szak	34	56,6	22	36,7	-	-	4	6,7
Orvoskar	349	55,0	207	32,7	13	2,0	65	10,3
Gyógyszerész I.	33	61,1	14	26,0	-	-	7	12,9
" II.	42	61,8	19	28,0	2	2,9	5	7,4
" III.	43	71,7	17	28,3	-	-	-	-
" IV.	32	57,2	19	33,9	-	-	5	8,9
Gyógyszerészkar	150	63,0	69	28,9	2	0,8	17	7,3
Összesen	499	57,3	274	31,7	15	1,7	82	9,4

A Szegedi Orvostudományi Egyetemen már a kísérleti időszakban bevezetésre került a követelmény és pontrendszer. Ennek célja az, hogy mind tanulmányi, mind politikai, mind kulturális, ill. sportterületen a lehetőségek biztosítása alapján megfelelően magas követelményt állítsunk, fokozzuk az egyes ember széleskörű tájékozottságát, tudását, növeljük társadalmi aktivitását, közösségi emberré neveljük. Hogyan valósult ez meg? Milyen eredményre jutottunk? - ezekkel a problémákkal foglalkozik a 21., 22. és 23. kérdés /16., 16.1., 16.2./.

A megkérdezettek 54,8 %-a szerint ez az elképzelés, cél, csak részben valósult meg, összesen 22,7 % véleménye, hogy e rendszer betölti hivatását.

Igen érdekes képet mutat, hogy egy-egy hallgató társadalmi aktivitása mennyiben változott a rendelet hatására. A válaszok alapján kiderül, hogy a megkérdezettek közösségi tevékenysége azonos arányban változott, ill. nem, a követelmény és pontrendszer hatására. Ezt a 49,0 % igen, ill. 43,1 % nem összevetését kicsit részletesebben. Rossz a mechanizmus; nem ösztönöz, vagy ez a változás csak közvetett, nem tudatos. A felmérés folyamán lehetőséget biztosítottam arra, hogy egy-egy gondolatot, választ részletesebben kifejtssenek a kérdezettek. Ebből néhány idézet:

"Az aktivitás fokozódott, de anyagi érdekből."
/IV. oh., III. kat., 76.sz./

"Igen, de pontvadászat van." /III. oh., III.kat., 63.sz./

"A KISZ-tagok nem meggyőződésből, nem azért járnak a különböző rendezvényekre, mert érdekli őket, hanem a pontokért." /III. oh., II. kat. 113. sz./

"Az így elosztott ösztöndíj a pontok hajhászásához vezet, ill. vezetett." /I. oh., V. kat., 98.sz./

"... látszat eredményt ad, egy tulzott ponthajszolást." /II. oh., III. kat., 13.sz./

"Nem a pontért veszek részt társadalmi tevékenységben, hanem önkéntesen és érdeklődésből." /II. gyh., II. kat., 56.sz./

"Nem a pontrendszer miatt csináltam." /IV. gyh., II. kat., 23.sz./

"Ami munkát végeztem, azt saját kedvemre és minden más behatás nélkül tettem, szívesen és nem pedig a pontok miatt." /II. oh., V. kat., 9.sz./

"Társadalmi munka, de mindent csináltam volna egyébként is, amennyit időm enged." /V. oh., II. kat., 144.sz./

"Ha valamiben részt veszek, nem a pontokért teszem, sőt visszautasítom a kérdés ilyen megfogalmazását." /II. oh., IV. kat., 1.sz./

"A pontrendszer lényegében hat a hallgatóság társadalmi tevékenységére, még akkor is pozitívnak értékelhető, ha sokan csak a pontokért dolgoznak, később már megtetszik nekik a munkaterület és azért." /I. gyh., I. kat., 17.sz./

Tehát a 22. kérdésre adott nemleges válasz oka lehet az, hogy szívesen végzett aktív társadalmi munkát addig is, vagy az, hogy csak "ponthajhászásnak" tekinti a közösségi tevékenységet. Megfordítva ugyan-ez áll fenn az igen válaszok esetében is.

Feltétlenül figyelemre méltó az a tény, hogy azonos körülmények között, azonos követelmények és teljesítési feltételek mellett a társadalmi tevékenységet egyesek "pénzszerzési forrásnak" tekintik, egyesek pedig felháborodnak ezen vád hallatára. Ha ezt külön külön vizsgáljuk, általában úgy néz ki, hogy az előbbi hajlamosak mindig másokkal kapcsolatban feltételezni, míg az utóbbit vonatkoztatják magukra. Tehát objektíve, összességében ez bizonyos fajta ellentmondást eredményez.

S végül még egy számszerű adat. A pontrendszer sokan kritizálják; 52,3 % nem megfelelő voltára szavaz, vagy változást igényel; de konkrét elképzelése, javaslata csak 34,0 %-nak van, 66,0 %-nak javaslata nincs, ill. nem ad választ /17., 18./.

21./ Célunk a KISZ-tagok társadalmi aktivitásának fokozása.
A pontrendszer megfelelően szolgálja-e ezt?

Kar, szak, évfolyam	Igen		Nem		Részben		Nem válaszolt	
	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%
Orvos I.	21	18,1	19	16,4	69	59,5	7	6,0
" II.	12	13,5	24	27,0	52	58,4	1	1,1
" III.	34	27,2	27	21,6	61	48,8	3	2,4
" IV.	27	27,6	14	14,2	53	54,1	4	4,1
" V.	36	24,7	37	25,3	71	48,6	2	1,4
Ált.orvos szak	130	22,6	121	21,1	306	53,3	17	3,0
Fogorvos III.	4	22,2	3	16,7	11	61,1	-	-
" IV.	7	35,0	4	20,0	8	40,0	1	5,0
" V.	8	36,3	1	4,6	13	59,1	-	-
Fogorvos szak	19	31,6	8	13,3	32	53,4	1	1,7
Orvoskar	149	23,5	129	20,3	338	53,3	18	2,9
Gyógyszerész I.	5	9,2	1	1,9	47	87,0	1	1,9
" II.	8	11,8	19	28,0	41	60,2	-	-
" III.	21	35,0	15	25,0	24	40,0	-	-
" IV.	15	26,8	10	17,8	27	48,2	4	7,2
Gyógyszerészkar	49	20,6	45	18,9	139	58,4	5	2,1
Összesen	198	22,7	174	19,9	477	54,8	23	2,6

22./ Hatott-e a pontrendszer társadalmi aktivitásodra?

Kar, szak, évfolyam	Igen		Nem		Részben		Nem válaszolt	
	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%
Orvos I.	62	53,5	38	32,7	2	1,7	14	12,1
" II.	50	56,2	38	42,7	-	-	1	1,1
" III.	54	43,2	57	45,6	6	4,8	8	6,4
" IV.	43	43,9	45	45,9	5	5,1	5	5,1
" V.	75	51,4	69	47,2	-	-	2	1,4
Ált.orvos szak	284	49,5	247	43,0	13	2,3	30	5,2
Fogorvos III.	9	50,0	7	38,9	1	5,6	1	5,5
" IV.	11	55,0	9	45,0	-	-	-	-
" V..	11	50,0	10	45,5	-	-	1	4,5
Fogorvos szak	31	51,7	26	43,3	1	1,7	2	3,3
Orvoskar	315	49,7	273	43,1	14	2,2	32	5,0
Gyógyszerész I.	36	66,7	8	14,8	6	11,1	4	7,4
" II.	23	33,8	39	57,3	1	1,5	5	7,4
" III.	36	60,0	21	35,0	2	3,3	1	1,7
" IV.	17	30,3	35	62,6	-	-	4	7,1
Gyógyszerészkar	112	47,0	103	43,3	9	3,7	14	6,0
Összesen	427	49,0	376	43,1	23	2,6	46	5,3

23./ Milyen társadalmi tevékenységben vettél részt a pontrendszer ösztönzésére?

Kar, szak, évfolyam	Részt vett		Nem vett részt		Enélkül is részt vett volna		Nem válaszolt	
	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%
Orvos I.	68	58,6	5	4,3	4	3,5	39	33,6
" II.	52	58,4	9	10,1	19	21,4	9	10,1
" III.	84	67,2	14	11,2	-	-	27	21,6
" IV.	59	60,2	6	6,1	-	-	33	33,7
" V.	82	56,2	9	6,2	11	7,5	44	30,1
Ált. orvos szak	345	60,1	43	7,5	34	5,9	152	26,5
Fogorvos III.	11	61,1	3	16,7	1	5,5	3	16,7
" IV.	11	55,0	4	20,0	2	10,0	3	15,0
" V.	8	36,3	4	18,2	-	-	10	45,5
Fogorvos szak	30	50,0	11	18,3	3	5,5	16	26,7
Orvoskar	375	59,2	54	8,5	37	5,8	168	26,5
Gyógyszerész I.	40	74,0	-	-	1	1,9	13	24,1
" II.	26	38,2	13	19,2	-	-	29	42,6
" III.	40	66,7	1	1,7	4	6,6	15	25,0
" IV.	23	41,1	4	7,1	2	3,6	27	48,2
Gyógyszerészkar	129	54,2	18	7,6	7	2,9	84	35,3
Összesen	504	57,8	72	8,2	44	5,1	252	28,9

24./ Szükséges-e a pontrendszer megváltoztatása?

Kar, szak, évfolyam	Igen		Nem		Részben		Nem válaszolt	
	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%
Orvos I.	53	45,7	30	25,8	11	9,5	22	19,0
" II.	63	70,8	18	20,2	-	-	8	9,0
" III.	54	43,2	39	31,2	15	12,0	17	13,6
" IV.	47	47,9	26	26,5	16	16,3	9	9,2
" V.	82	56,2	47	32,1	7	4,8	10	6,9
Ált.orvos szak	299	52,1	160	27,9	49	8,5	66	11,5
Fogorvos III.	6	33,3	4	22,2	5	27,8	3	16,7
" IV.	13	65,0	4	20,0	2	10,0	1	5,0
" V.	8	36,3	9	40,9	-	-	5	22,8
Fogorvos szak	27	45,0	17	28,4	7	11,7	9	15,0
Orvoskar	326	51,4	177	27,9	56	8,8	75	11,9
Gyógyszerész I.	23	42,5	14	26,0	1	1,9	16	29,6
" II.	52	76,4	8	11,8	-	-	8	11,8
" III.	32	53,3	26	43,4	-	-	2	3,3
" IV.	23	41,1	27	48,2	-	-	6	10,7
Gyógyszerészkar	130	54,6	75	31,5	1	0,4	32	13,5
Összesen	456	52,3	252	28,9	57	6,5	107	12,3

25./ Az ösztöndíjrendszer egészével, vagy bármely részletével kapcsolatos javaslataid?

Kar, szak, évfolyam	Van javaslata		Nincs javaslata	
	fő	%	fő	%
Orvos I.	42	36,2	74	63,8
" II.	41	46,1	48	53,9
" III.	64	51,2	61	48,8
" IV.	41	41,8	57	58,2
" V.	32	21,9	114	78,1
Ált. orvos szak	220	38,3	354	61,7
Fogorvos III.	9	50,0	9	50,0
" IV.	9	45,0	11	55,0
" V.	10	45,5	12	54,5
Fogorvos szak	28	46,7	32	53,3
Orvoskar	248	39,1	386	60,9
Gyógyszerész I.	18	33,3	36	66,7
" II.	13	19,2	55	80,8
" III.	13	21,7	47	78,3
" IV.	5	8,9	51	91,1
Gyógyszerészkar	49	20,6	189	79,4
Összesen	297	34,0	575	66,0

Általános kérdések összefoglalása,
vélemények, javaslatok

Kerestem azt a problémát, amely az egész rendelet, KISZ tevékenység megértésének alapja, ill. nem elfogadásának oka lehet. Részben a sorok között, részben konkrétan leírva, vagy személyes beszélgetések alapján tisztáztam. Olyan kulcsfontosságú problémának tartom, amelynek megoldása jelenleg a legfontosabb feladat; helyes értelmezését minden egyes hallgatóval elfogadtatni. Ez elengedhetetlen ahhoz, hogy az ösztöndíjrendszer teljességében betölthesse hivatását.

Miért függ a tanulmányi ösztöndíj összege a társadalmi tevékenységtől, miért nem abszolút, független az az összeg?

A kérdés különböző módon, eltérő fogalmazásban, de igen sok megkérdezettnél felmerült. E kérdésnek következménye "miért anyagi ösztönzéssel" serkentjük a társadalmi tevékenységet.

A kérdés azonban sem a rendeletben, sem a társadalmi elvárások következtében nem így jelentkezik. Szocialista, kommunista etikai követelményeket támasztó társadalomban élünk. E rendszer egyik alapja a - köznek közösség, közösségi szellem, közvagyon, köztevékenység stb. formában való megjelenése. A ma egyetemre járó, holnap értelmiségként tevékenykedő ember ezeknek az igényeknek kell, hogy eleget tegyen, ez lesz tevékenységének egyik fokmérője.

Valóban el kell fogadni, hogy aki mindennapi munkáját - itt a tanulást - jól, erejéhez, képességeihez mértén, megfelelő szinten végzi el, közvetve, vagy közvetlenül hozzájárul a társadalmi jóléthez, fejlődéshez. A fiatalokat ma már arra neveljük, hogy egyéni céljaik, boldogulásuk körén lépjenek túl, mindenkor tartsák szem előtt a közösség érdekeit, váljanak aktív tagjaivá ezeknek.

A közvetlen és tágabb környezet problémáival foglalkozni, segíteni azok megoldását, érdeklődni általános társadalmi, politikai kérdések iránt, "adni valami pluszt" a közösségnek, többet nyújtani a mindennapi munkánál - ma már iratlan kötelesség, társadalmi elvárás.

El kell érünk, hogy a hallgatók számára belső kényszer, természetes, elfogadott tény legyen a társadalmi tevékenység, a közösségi munkában való önkéntes részvétel.

Ezek alapján tehát nem mérhető azonos mércével két hallgató tevékenysége, ha például mindkettő kitűnő tanuló, azonban az egyik a tanuláson kívül a közösség életéből semmilyen részt nem vállal, a közösség létéből neki származó előnyökön kívül, míg a másik tanulmányi munkája mellett egyéb irányú tevékenységgel közrejátszik annak alakításában, munkájával emeli színvonalát, politikai helytállásával nap mint nap bizonyít. Ez a párhuzam alapja a rendelkezés ilyen megfogalmazásának. Elveti a munkavégzés, a tanulás abszolutizált, kiragadott értékelését, egyéb tényezők figyelembevételével megszülető relatív döntést szorgalmazza.

Tehát a társadalmi munkát nem "megfizeti", azonban feltétlenül, igen helyesen differenciál, minőségi különbséget tesz. Ez az elvárás tulajdonképpen konkrét megjelenési formája a társadalmi aktivitásra való nevelésnek.

A valóság az, hogy ma még nem általános e tevékenységi igény, de ahhoz, hogy e területen előbbre léphessünk, s bizonyos időn belül természetessé váljon, magasabb mércét kell állítanunk. Érdekében ösztönözni kell, megértetni, tudatosítani, s az eredményeket érdemben, erkölcsileg és jogosan anyagilag is elismerni.

A társadalmi igény ilyen formában történő realizálásával, e követelménnyel és módszerrel teljesen egyetérttek, jelentős, figyelemre méltó nevelési eszköznek tartom. Ezért tekintem - mint ahogy a fentiekben vázoltam - a kérdés széleskörű tudatosítását elsőrendű feladatnak.

Szeretnék kitérni e követelmény megvalósulásának általános társadalmi összefüggéseire, megnézni azokat a tényezőket, amelyek gátolják azt.

Hallgatóink felnőtt társadalomban, környezetben élnek, azok pozitív és negatív hatásai egyaránt érik őket. Orvosegyetemi viszonylatban különösen sajátosan jelentkezik ez. A felnőtt világ elanyagiasodása, az egoizmus, befeléfordulás térhódítása negatív példa.

A közösségi munka kényszerű elvégzését, a közösségi érdekek háttérbeszorulását, a vélt érdekből fakadó politikai állásfoglalást nap mint nap prezentálja a fiatalok számára. E hatás természetesen hátráltatja a társadalmi elvárás maradéktalan elfogadását és megvalósulását.

Ennek a társadalmi problémának a megoldásához is hozzájárul e követelmény.

Összefoglalva tehát; a 141/1969./M.K. 12./MM.sz. utasítás a felsőoktatási intézmények nappali tagozatos hallgatói részére juttatható állami támogatásról magasabb követelmények állításával szolgálja a felsőoktatási politika célkitűzéseinek megvalósítását.

Az utasításnak kísérleti bevezetése folyamán már problémaként jelentkezett az I. évesek tanulmányi ösztöndíjának kérdése. Ennek korrigálására 1970-ben megjelent kiegészítő rendelet azt is megfelelően szabályozza.

A jelenlegi körülmények között én a felmérés adatainak birtokában is az igazságosság, a rendelkezés tökéletes megvalósítása érdekében elengedhetetlennek tartom egy olyan központi intézkedés megtételét, amely rendet teremtsen a jövedelemigazolások területén.

a szaktárcákhoz tartozó intézményekkel együtt létre kell hozni a vagyoni helyzet, a jövedelmek igazolásának reális, egységes rendszerét, s akkor a szociális kategorizálás, így az anyagi juttatás a valós helyzetnek megfelelő lesz.

Társadalmunk gazdasági viszonyainak megfelelően, az állampolgárok szociális helyzetének figyelembevételével feltétlenül módosítani kell a kategória határokat. A rendelkezésben megszabott kategóriák nem reálisak, nem képeznek megfelelő alapot az igazságos elosztáshoz.

A szociális támogatás mértékegysége a szociális kategória. Az első kategória az egy főre eső jövedelmet 500.- Ft-ig állapítja meg. Ilyen alacsony jövedelem ma már elég rendhagyó, míg az 1.400.- Ft felső kategória határ nem utal kiemelkedő jövedelemre.

Nézzük meg a kérdést más aspektusból. Hazánkban a vezető osztály a munkás-osztály. Ezen osztályból származó egyetemi hallgatókat tanulmányaik során feltétlenül támogatni kell szociálisan is. Azonban ha két szakmunkás szülő átlagkeresete alapján nézzük a családban egy főre eső jövedelem összegét, ez a jelenlegi magasabb kategóriák felé tendál, tehát a szociális támogatás összege csökken.

A fentiek is azt bizonyítják, hogy a megállapított szociális kategóriák nincsenek összhangban sem

a rendelkezés célkitűzéseivel, sem pedig a jelenlegi reális szociális viszonyokkal.

Elsődlegesen módosításra az alsó- és felső határ esetében van szükség. Az utóbbinál elképzelhetőnek tartom esetlegesen még egy kategória beiktatását, s ennek következtében a szociális kategóriákon belüli összegváltozást.

A dolgozat bevezetésében utaltam arra, hogy világszerte milyen nagy jelentőséget, fontos szerepet tulajdonítanak az ösztöndijrendeletnek. Szerettem volna bizonyítani azt is, hogy mennyire központi kérdés ez nálunk is. Feltétlenül szükségesnek tartom, hogy a kialakulóban lévő tudományos ifjúságkutatásunkban megfelelő helyet kapjon e téma kutatása, kidolgozása, arányos legyen a ráfordított energia, s ennek alapján alakuljon ki a társadalmi célkitűzéseknek megfelelő legoptimálisabb rendszer.

A dolgozatban szereplő adatok alapján a felmérés szükségességét bizonyítotttnak látom, a véleménykutatás eredményeit a továbbiakban felhasználhatónak, a helyzetnek megfelelően reálisnak tartom.

Bibliográfia

- Az új főiskolai ösztöndijrendszer
Köznevelés, 1950. 19.sz. 582. o.
- Bencsik István: Az ösztöndijrendszer fejlesztésének
kérdései Felsőoktatási Szemle, 1967.
- Berecz János: A KISZ feladatai az egyetemi hallgatók
nevelésében Felsőoktatási Szemle, 1959. 2.sz.70.o.
- Berecz János: A felsőoktatási intézmények KISZ-szerveze-
teinek feladatairól
Felsőoktatási Szemle, 1967. 4.sz. 196. o.
- Gyetzai András: Új ösztöndij- és tandijrendszer felső-
oktatási intézményeinkben
Felsőoktatási Szemle, 1957. 4.sz. 215. o.
- Dr. Némédi Lajos: Főiskolai hallgatók anyagi helyzetéről
Felsőoktatási Szemle, 1960. 5.sz. 278. o.
- Poór János: Egységes ösztöndijrendszer a főiskolákon
Köznevelés, 1950. 19.sz. 582. o.
- Szociológiai felvétel módszerei /Összeállította és a
tanulmányokat válogatta: Cseh-Szombathy László,
Ferge Zsuzsa. Ford.: Józsa Péter/
Közgazdasági és Jogi Kiadó, Budapest, 1968.
- Tanulmányok a neveléstudomány köréből. A Magyar Tudo-
mányos Akadémia Pedagógiai Bizottságának gyűjte-
ménye /Szerk.: Kiss Árpád/
Akadémiai Kiadó, Budapest, 1958.
- Tolnai Gábor: Felsőoktatásunk a szocializmus építésében
Társadalmi Szemle, 1950. 718. o.

III. Törvény a Magyar Népköztársaság oktatási rendszeréről. Hatályos jogszabályok gyűjteménye 1945-1968. Törvények és Törvényerejű rendeletek Közgazdasági és Jogi Kiadó, 1969. 168. o.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter 66.000/1945.

III. V.K.M. sz. rendelete állami szociális ösztöndíj létesítése tárgyában Köznevelés, 1945. 10.sz. 25. o.

Közoktatásügyi Közlöny 1951-1953.

Az oktatásügyi miniszter 8/1955/O.K.3./O.M.sz. utasítása egyetemi és főiskolai hallgatók ösztöndíj-rendszeréről Oktatásügyi Közlöny, 1955. 3.sz. 25. o.

Az oktatásügyi miniszter 79/1955/O.K.18/O.M.sz. utasítása az egyetemi és főiskolai hallgatók ösztöndíj-rendszeréről szóló 8/1955/O.K.3./O.M.sz. utasítás módosítása tárgyában Oktatásügyi Közlöny, 1955.

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány 1076/1957/IX.1/ számú határozata az egyetemek, főiskolák és akadémiák nappali tagozatainak új ösztöndíj- és tandíj-rendszer bevezetéséről Művelődésügyi Közlöny, 1957. 14.sz. 250.o.

A művelődésügyi miniszter 141/1969/M.K.12./MM.számú utasítása a felsőfoku intézmények nappali tagozatos hallgatói számára juttatható állami támogatásokról Művelődésügyi Közlöny, 1969. 12.sz. 208. o.